

1993. évi XLVIII. törvény

a bányászatról

E törvény célja az ásványi nyersanyagok bányászatának, a geotermikus energia kutatásának, kitermelésének, a szénhidrogén szállító vezetékek létesítésének és üzemeltetésének, továbbá az ezekhez kapcsolódó tevékenységeknek a szabályozása, az élet, az egészség, a biztonság, a környezet és a tulajdon védelmével, valamint az ásvány- és geotermikus energiavagyon gazdálkodásával összhangban.

I. RÉSZ

Általános Rendelkezők

A törvény hatálya

1. § (1) E törvény hatálya alá tartozik:

- a)* az ásványi nyersanyagok bányászata;
- b)* a kitermelés szüneteltetése és a kitermelést követő tájrendezés;
- c)* meddőhányók létesítése, hasznosítása és megszüntetése;
- d)* a megszünt föld alatti bányák nyitvamaradó térségeinek fenntartása, hasznosítása és felhagyása;
- e)* más törvény hatálya alá nem tartozó, nem bányászati célt szolgáló, bányászati módszerekkel végzett föld alatti tevékenységek (aknamélyítés, mélyfúrás, alagút- és vágathajtás);
- f)* a szénhidrogén-termelésben, -előkészítésben és az elsődleges feldolgozásban használt technológiai létesítmény, csővezeték, a szénhidrogén szállító-, a földgázelosztó- és célvezeték, valamint az egyéb gázok és ezek termékei vezetékeinek létesítése, használatba vétele, műszaki üzemeltetése, felhagyása, elbontása;
- g)* szénhidrogének tárolására alkalmas földtani szerkezetek kiképezése és tárolásra történő hasznosítása;
- h)* a geotermikus energia kutatása, kinyerése és hasznosítása;
- i)* az állam más törvény hatálya alá nem tartozó földtani feladatai;
- j)* a bányászati hulladék kezelése;
- k)* az *a*-*j*) pontokban felsorolt tevékenységek gyakorlásához szükséges létesítmények és berendezések.

(2) Az (1) bekezdés *a*) pontjában meghatározott tevékenységnek minősül a torlatban, hordalékban előforduló ásványi nyersanyagok kutatása és kitermelése is.

(3) E törvény bányakárookra (37. §), ingatlanhasználatra (38. §) és a bányafelügyeletnek a mélyfúrási és ipari robbantási tevékenységekre előírt műszaki biztonsági és engedélyezési hatáskörére (44. §) vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni a geológiai képződmények és szerkezetek földtani kutatására is.

(4) A vizekre, ha e törvény másként nem rendelkezik, a környezetvédelmi és a vízügyi jogszabályok az irányadók.

(5) Nem tartozik e törvény hatálya alá:

- a)*
- b)* az építés, tereprendezés és a vizek medrének - a külön törvényben meghatározott - vízgazdálkodási célból végzett alakítása, továbbá a kézi erővel végzett aranymosás,
- c)* a katasztrófák elhárításához szükséges ásványi nyersanyag kitermelése, ha azt - külön jogszabály szerint - katasztrófhelyzetben végezték.

(6) A felsorolt - és e törvény hatálya alá tartozó - tevékenységekhez szükséges létesítményeknek minősülnek a bányavasutak, a bányászati kötélpályák és szalagpályák, továbbá a mezőn belüli és a mezők közötti gyűjtő vezetékek.

(7) Az építésügyi, illetve talajvédelmi hatósági engedély alapján végzett tereprendezéssel, továbbá a vízjogi engedély alapján végzett mederalakítással összefüggő ásványi nyersanyag kitermelésre az e törvény 20. és 41. §-ának rendelkezéseit kell alkalmazni.

(8) A Magyar Köztársaság gyorsforgalmi közúthálózatának közérdekűségéről és fejlesztéséről szóló 2003. évi CXXVIII. törvény (a továbbiakban: Aptv.) 1. és 2. számú mellékletében meghatározott gyorsforgalmi utak földművei (töltései) megépítéséhez szükséges célkitermelőhelyeken folytatott kitermelő tevékenységre e törvény rendelkezései csak annyiban alkalmazhatók, amennyiben azt az Aptv. elrendeli.

A tevékenység gyakorlása

2. § (1) E törvény hatálya alá tartozó tevékenységeket az emberi élet, az egészség, a környezet, a termőföld és a tulajdon védelmének, valamint az ásvány- és geotermikus energiavagyon gazdálkodási követelmények érvényesülésének biztosításával szabad végezni.

(2) A bányászati tevékenység során olyan technológiát alkalmazni, amely cian vagy cianid vegyület felhasználásával jár együtt, tilos.

Az állam joga

3. § (1) Az ásványi nyersanyagok és a geotermikus energia természetes előfordulási helyükön állami tulajdonban vannak. A bányavállalkozó által kitermelt ásványi nyersanyag a kitermeléssel, az energetikai célra kinyert geotermikus energia a hasznosítással a bányavállalkozó tulajdonába megy át. A föld alatti gáztárolóban, mint természetes előfordulási helyén lévő, állami tulajdonban álló szénhidrogén tulajdonjogát, kérelemre, a külön törvényben meghatározott földgáztárolási működési engedéllyel rendelkező bányavállalkozó - a bányajáradék mértékére vonatkozó általános szabályok alkalmazásával - a 20. § (3) bekezdésének *b)* pontja alapján meghatározott bányajáradék-összeg 1,4-szeresének megfizetésével a kitermelést megelőzően is megszerezheti.

Ebben az esetben az 1,4-szeres bányajáradék-összegnek

a) az ásványi nyersanyag után keletkező érték 12%-át meghaladó részét a tulajdonba adásról rendelkező bányafelügyeleti határozat jogerőre emelkedését követő 60 napon belül,

b) az ásványi nyersanyag után keletkező érték 12%-ának megfelelő részét a kitermeléskor fizeti meg a bányavállalkozó.

A szénhidrogén tulajdonjoga az *a)* pontban meghatározott összeg megfizetésének időpontjában száll át a bányavállalkozóra.

(2) A kőolaj, a kőolajtermékek, továbbá - a földgáz kivételével - a szénhidrogén-gázok csővezetéken történő szállítása kizárólagos állami tevékenység.

(3) A bányászati ügyekért felelős miniszter (a továbbiakban: miniszter) - a (4) bekezdésben szabályozott esetek kivételével - a 8. §-ban felsorolt tevékenységek gyakorlását koncessziós szerződéssel meghatározott időre átengedheti.

(4) E törvény 4. §-ában meghatározott felszíni előkutatás bejelentés alapján, az 5-6. §-okban szabályozott bányászati tevékenységek hatósági engedély alapján végezhetők (liberalizált tevékenységek), az 50. § (6) bekezdésében meghatározott esetekben pedig e törvény alapján folytathatók.

Bejelentés alapján végezhető felszíni előkutatás

4. § (1) Nyílt területen, a talaj felszínének megbontásával nem járó előkutatás az ingatlan tulajdonosával (kezelőjével, használójával) kötött megállapodás és a kutatás megkezdése időpontjának a bányafelügyelethez történt előzetes bejelentése alapján végezhető.

(2) Az ingatlan tulajdonosával (kezelőjével, használójával) létrejött megállapodás nem mentesíti az előkutatást végzőt a külön jogszabályban kötelezően előírt egyéb hatósági engedély megszerzése alól.

(3) A felszíni előkutatással okozott károkat a Polgári Törvénykönyv rendelkezései szerint kell megtéríteni.

(4) A bejelentést elfogadottnak kell tekinteni, ha a bányafelügyelet a kutatás megkezdésére megjelölt határnapot megelőző tizenöt napon belül, a felszíni előkutatás ellen intézkedést nem kezdeményez.

Hatósági engedély alapján végezhető bányászati tevékenységek

5. § (1) A bányafelügyelet engedélyezi:

- a) nyílt területen az ásványi nyersanyagkutatást,
- b) a bányatelek megállapítását követően az ásványvagyon feltárását és kitermelését, továbbá
- c) a meddőhányó hasznosítását,
- d) földgáz tárolására alkalmas földtani szerkezetek kutatását, kiképezését és tárolásra történő hasznosítását, ha ez a környezetet nem veszélyezteti,
- e) az 1. § (1) bekezdés f) pontja szerinti létesítmények, továbbá a föld alatti gáztároló létesítményei létesítését, használatba vételét, elbontását, illetőleg felhagyását,
- f) a cseppfolyós propán-, bután gázok és ezek elegyei töltő és tároló létesítményeinek, valamint elosztóvezetékeinek létesítését, használatba vételét és elbontását, illetőleg felhagyását,
- g) a geotermikus energia kinyerését és hasznosítását, valamint az ehhez szükséges - külön jogszabályban meghatározott - földalatti és felszíni létesítmények megépítését és használatba vételét, ha a tevékenység nem vízjogi engedély köteles,
- h) a bányászati tevékenység során keletkező hulladék kezelését,
- i) a polgári robbantási tevékenységet és a polgári felhasználású robbanóanyag forgalmazását,
- j) a nyomástartó berendezést vizsgáló szakértői és felügyeleti tevékenység folytatását.

(2) A kőolaj- és földgázbányászatra jogosult bányavállalkozó - a Magyar Energia Hivatal földgáztárolásra vonatkozó működési engedélyének birtokában - a bányafelügyeletnél kezdeményezheti a bányatelek föld alatti gáztárolásra történő kiterjesztésének engedélyezését, ha az a környezetet nem szennyezi, veszélyezteti vagy károsítja.

(3) Az e törvény szerint engedélyköteles tevékenységeket a bányafelügyelet által kiadott engedélyek alapján lehet megkezdeni, és az abban foglalt feltételek szerint gyakorolni.

(4) A bányafelügyelet az engedély kiadását nem tagadhatja meg, ha az engedély iránti kérelemben foglaltak a jogszabályokban meghatározott követelményeknek megfelelnek.

(5) Az e törvény alapján engedélyköteles bányászati tevékenységre vonatkozó jogvesztő határidőbe, illetve a bányászati tevékenység végzésére engedélyezett időtartamba nem számít bele az a kieső időtartam, amely - a hatóságnak az eljárás lefolytatásával összefüggő, az arra jogszabály alapján nyitva álló határidőn belül folytatott tevékenysége szerinti időtartamot ide nem értve - a bányavállalkozó önhibáján kívül a hatóság döntése, intézkedése vagy mulasztása miatt következett be. A kiesés okát a bányavállalkozónak kell igazolnia.

6. § (1)

(2) A hatósági engedély alapján gyakorolt bányászati jog kérelemre, a bányafelügyelet hozzájárulásával átruházható. A hozzájárulás iránti kérelmet az átvevő nyújtja be.

7. § (1) A bányavállalkozó tevékenységét a 2. §-ban előírt követelmények teljesítésével és a III. Részben meghatározott általános szabályok szerint köteles végezni.

(2) Az 1. § (2) bekezdés szerint, vízjogi engedély alapján végzett ásványi nyersanyag kitermelésre a törvény III. Részében meghatározott általános szabályok közül csak a 20. és a 41. §-t kell alkalmazni.

II. RÉSZ

A KONCESSZIÓ

8. § A miniszter belföldi vagy külföldi jogi és természetes személyekkel, valamint ezek jogi személyiség nélküli társaságaival kötött koncessziós szerződéssel meghatározott időre átengedheti:

- a) zárt területen
 - aa) az ásványi nyersanyagok kutatását, feltárását, kitermelését,
 - ab) a geotermikus energia kutatását, kinyerését és hasznosítását,
- b) a kőolaj, a kőolajtermék, továbbá - a földgáz kivételével - az egyéb szénhidrogén-gáz szállítóvezetékek létesítését és üzemben tartását.

A koncessziós területek kijelölése

9. § (1) A miniszter a rendelkezésre álló földtani adatok, valamint a vállalkozói kezdeményezések alapján azokat a koncesszióra kijelölhető zárt területeket veszi számításba, amelyeken az adott ásványi nyersanyag előfordulása, illetve a geotermikus energia kinyerése valószínűsíthető.

(2) A koncessziós pályázati kiírásban a miniszter azokat a zárt területeket hirdeti meg - a külön jogszabály szerinti érzékenységi és terhelhetőségi vizsgálatok figyelembevételével -, amelyeken az ásványi nyersanyag bányászata, illetve a geotermikus energia kinyerése energetikai célra kedvezőnek ígérkezik.

A koncessziós pályázat

10. § (1) A koncessziós szerződések megkötésére a miniszter - a 22. § (7) bekezdésében, valamint az 50. § (6) bekezdésében meghatározott esetek kivételével - nyilvános pályázatot ír ki.

(2) A pályázati kiírásnak, a koncesszióról szóló 1991. évi XVI. törvényben meghatározottakon túlmenően, tartalmaznia kell:

a) a pályázatra bocsátott földrajzi terület lehatárolását és a meghirdetett térrész meghatározását annak feltüntetésével, hogy a területen (térben) vagy annak egy részén harmadik személy szerzett-e már jogot valamely ásványi nyersanyag bányászatára, geotermikus energia kinyerésére és hasznosítására vagy az e törvény hatálya alá tartozó más tevékenység gyakorlására;

b) az e törvény hatálya alá tartozó koncesszióköteles tevékenység meghatározását;

c) a koncessziós tevékenység szakmai követelményeit, valamint a komplex érzékenységi és terhelhetőségi vizsgálat alapján meghatározott követelményeket, továbbá a követelmények teljesítésére szolgáló biztosíték-adási kötelezettségeket;

d) a benyújtandó munkaprogram főbb tartalmi követelményeit;

e) a pályázaton való részvétel feltételeit (pl. részvételi díj, a pályázó gazdálkodási, pénzügyi helyzetéről nyújtott tájékoztatás);

f) a koncesszió elnyerése esetén az e törvény alapján teljesítendő fizetési kötelezettségeket: bányajáradék, egyéb koncesszióköteles tevékenység esetén fizetendő díj;

g) a koncessziós tevékenységgel érintett terület tájrendezésére, helyreállítására vonatkozó kikötéseket és a kötelezettség teljesítésére szolgáló esetleges biztosítékok (pl. óvadék letétbe helyezése, felelősségbiztosítás megkötése) meghatározását;

h) a pályázatok elbírálásának szempontjait (pl. a munkaprogram tartalma, a pályázatban meghatározottnál magasabb mértékű bányajáradék megfizetésének vállalása);

i) a koncessziós társaság alapítási kényszerére vonatkozó tájékoztatást;

j) mindazokat a további feltételeket, kikötéseket, amelyeket a koncessziós szerződés megkötésekor vagy a szerződésben rendezni kell (például az állam által vállalt kisajátításokkal kapcsolatos költségek megtérítése, az ásványi nyersanyag, a hasznosításra kinyert geotermikus energia állami elővásárlási jogának kikötése).

(3) A nyilvános pályázati felhívást a koncesszióról szóló 1991. évi XVI. törvényben foglaltakon túl az Európai Unió Hivatalos Lapjában is meg kell hirdetni a pályázatok benyújtására nyitva álló időtartam lejártát megelőző legalább kilencven nappal.

A pályázatok elbírálása

11. § (1) Azokat a pályázatokat kell elbírálni, amelyek a pályázati feltételeknek megfelelnek.

(2) A pályázatok értékelése alapján a koncesszió megadásáról a miniszter dönt. A pályázat eredményét nyilvánosságra kell hozni, és arról valamennyi pályázót értesíteni kell.

A koncessziós szerződés

12. § (1) A pályázat nyertesével a miniszter koncessziós szerződést köt. A koncessziós szerződés legfeljebb 35 évi időtartamra köthető, amely egy alkalommal, legfeljebb a koncessziós szerződés időtartamának felével, meghosszabbítható.

(2) A koncessziós szerződésben meg kell állapodni a munkaprogram tartalmában és a teljesítésére szolgáló biztosítékokban. A szerződésben a miniszter kikötheti a munkaprogram befejezéséhez szükséges költségek megtérítését arra az esetre, ha a koncesszió jogosultja az elfogadott munkaprogramban vállalt kötelezettségét nem teljesíti.

(3) Abban az esetben, ha a miniszter új pályázatot ír ki, a legkedvezőbb ajánlat feltételeinek vállalása esetén a koncesszió a volt jogosultat illeti meg.

(4) Ha a koncessziós szerződés eltérően nem rendelkezik, a koncessziós szerződés alapján megépített külszíni létesítmények az üzembe helyezés időpontjával a bányavállalkozó tulajdonába kerülnek. Ha a koncessziós szerződés megszűnésekor a létesítmények tovább nem üzemeltethetők, a bányavállalkozó köteles azokat elbontani és a területet helyreállítani.

A koncessziós társaság

13. § (1) A koncesszió jogosultja köteles a szerződés aláírásától számított 90 napon belül a bányászati tevékenység végzésére koncessziós társaságot létrehozni. Koncessziós társaság

a) belföldi gazdálkodó szervezet vagy

b) a külföldi székhelyű vállalkozások magyarországi fióktelepeiről és kereskedelmi képviselőiről szóló törvényben meghatározott külföldi vállalkozás lehet.

(2) A koncessziós szerződés alapján keletkezett jogok és kötelezettségek az (1) bekezdésben meghatározott gazdálkodó szervezet létrehozását követően a koncessziós társaságot mint bányavállalkozót illetik meg, illetve terhelik.

(3) Amennyiben a koncessziós szerződés aláírásától számított 90 napon belül a koncessziós társaság nem jön létre, a koncesszió megszűnik.

A BÁNYÁSZATI KONCESSZIÓK

A kutatás, feltárás és kitermelés

14. § (1) A koncesszió időtartamán belül a tervezett ásványi nyersanyag-kutatási, illetve geotermikusenergia-kutatási időszak 4 évnél hosszabb nem lehet. A kutatási időszak legfeljebb két alkalommal, esetenként az eredeti kutatási időszak felével meghosszabbítható.

(2) A bányavállalkozó a kutatás befejezésétől számított 1 éves időtartamon belül kezdeményezheti a bányatelek megállapítását, illetve a geotermikus védőidom kijelölését. Ha jogszabály a koncesszióban meghatározott tevékenység megkezdését előzetesen megszerzendő környezetvédelmi, illetve egységes környezethasználati engedélyhez köti, akkor az 1 éves időtartamba nem számít bele a környezetvédelmi és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárás időtartama.

15. § Ha a koncesszió jogosultja a szerződésben meghatározott határidőn belül, legkésőbb azonban a bányatelek megállapításától számított 5 éven, illetve a geotermikus védőidom kijelölésétől számított 3 éven belül a kitermelést, az energetikai célú hasznosítást nem kezdi meg, a szerződésben meghatározott térítést köteles megfizetni. Ha a térítésfizetési kötelezettségnek nem tesz eleget, a koncesszió megszűnik.

Szénhidrogének szállítása és föld alatti tárolása

16. § (1) Kőolaj, kőolajtermékek és szénhidrogéngázok - a földgáz kivételével - koncessziós szerződés alapján történő szállítására a 10-13. §-okban foglalt rendelkezések az irányadók.

(2) Kőolaj, kőolajtermék és szénhidrogén-gáz szállítóvezeték létesítésére és üzemben tartására adott koncesszió alapján a bányavállalkozó jogosult a szállítóvezeték, valamint az üzemben tartásához szükséges létesítmények megépítése és működtetése iránti engedélykérelmet a bányafelügyelethez benyújtani.

(3) Kőolaj, kőolajtermék és szénhidrogén-gáz szállítóvezeték létesítésére, és üzemeltetésére vonatkozó koncessziók együttesen is adhatók.

17. §

A koncesszió átruházása

18. § A bányászati koncessziós tevékenység gyakorlásának másra történő átruházásához a miniszter hozzájárulása szükséges. A miniszter a hozzájárulást abban az esetben adja meg, ha az átvevő az átadót terhelő valamennyi szerződési kötelezettség teljesítését átvállalta és megfelel a koncessziós tevékenység gyakorlására meghatározott feltételeknek.

A bányászati koncessziós tevékenység gyakorlása

19. § A koncesszió jogosultja a bányászati tevékenységet a 2. §-ban előírt követelmények teljesítésével és a III. RÉSZ-ben meghatározott általános szabályok szerint köteles végezni.

III. RÉSZ

A BÁNYÁSZATI TEVÉKENYSÉG GYAKORLÁSÁNAK ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI

A bányajáradék

20. § (1) A kitermelt ásványi nyersanyag és geotermikus energia után az államot részesedés, bányajáradék illeti meg.

(2) Bányajáradékot köteles fizetni:

- a) a bányavállalkozó, továbbá
- b) az 1. § (2) és (7) bekezdés szerinti tevékenységet végző,
- c) a geotermikus energiát kitermelő,
- d)

természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező társaság az általa kitermelt ásványi nyersanyag és geotermikus energia után.

(3) A bányajáradék mértéke a hatósági engedély alapján kitermelt ásványi nyersanyag mennyisége után keletkező értéknek:

a) a termelési műszaki üzemi terv alapján 2008. január 1. előtt üzemszerűen termelésbe állított szénhidrogén mezőkön kitermelt kőolaj és földgáz esetében - a b), d) és e) pontban foglalt kivétellel - 12%-a;

b) az 1998. január 1. előtt termelésbe állított szénhidrogén mezőkön kitermelt földgáz esetében

ba) J%-a, ahol

$$J = \frac{P - A \times k}{P} \times 100$$

J: a bányajáradék százalékos mértéke,

P: hatósági áron értékesített földgáz esetén az egyetemes szolgáltatók részére vételre felajánlott földgázforrás és a hazai termelésű földgáz mennyiségéről és áráról, valamint az igénybevételre jogosultak és kötelezettek köréről szóló külön jogszabályban megállapított hatósági ár, szabadáras értékesítés esetén az 1996. novemberben kötött hosszú távú import szerződés alapján a földgázellátásról szóló 2003. évi XLII. törvény szerinti közüzemi nagykereskedő, illetve jogutódja által vásárolt földgáz számlával igazolt, tárgyévvel megelőző éves átlagára,

A: a hazai kitermelésű földgáz elismert értéke 2003-ban,

k: korrekciós tényező, melynek értéke 2003-ban 1, és az ezt követő években évenként 0,24-gyel növekszik,

bb) 12%-a, amennyiben a bányajáradék ba) pont szerint számított mértéke a 12%-ot nem éri el;

c) a kutatás, illetve próbatermelés során, valamint a termelési műszaki üzemi terv alapján 2008. január 1. után üzemszerűen termelésbe állított szénhidrogén mezőkön kitermelt kőolaj és földgáz esetében a d) és e) pontban foglalt kivétellel

ca) 12%-a, ha a szénhidrogén mezőből a kitermelt földgáz mennyisége évente a 300 millió m³-t, kőolaj esetében

az 50 kt-t nem halad meg,

cb) 20%-a, ha a szénhidrogén mezőből éves szinten a kitermelt földgáz mennyisége a 300 millió m³-nél nagyobb, de 500 millió m³-t nem halad meg, kőolaj esetében 50 kt-nál nagyobb, de 200 kt-t nem halad meg,

cc) 30%-a, ha a szénhidrogén mezőből éves szinten a kitermelt földgáz mennyisége 500 millió m³-t meghalad, kőolaj esetében 200 kt-t meghalad;

d) a 2007. július 1-jét megelőzően működésbe állított föld alatti gáztárolás kényszerű párnagáz lecseréléséből származó földgáz, a nem hagyományos eredetű és különleges eljárással kitermelhető szénhidrogén, valamint a széndioxid gáz esetében 12%-a;

e) a magas inertgáz tartalmú földgáz esetében 8%-a;

f) az energiahordozók kivételével a külfejtéssel termelt nemfémes ásványi nyersanyagok esetében 5%-a;

g) szilárd ásványi energiahordozók mélyműveléses bányászata esetén 0%-a;

h) egyéb szilárd ásványi nyersanyagok esetében 2%-a.

(4) Ha a Brent kőolaj tőzsdei jegyzésárának havi átlaga a 80 USD/bbl árat eléri vagy meghaladja, a (3) bekezdés *a)*, *bb)* és *c)* pontok szerinti bányajáradék mértéke 3-3 százalékponttal emelkedik. Ha a Brent kőolaj tőzsdei jegyzésárának havi átlaga a 90 USD/bbl árat eléri vagy meghaladja, a (3) bekezdés *a)*, *bb)* és *c)* pontok szerinti bányajáradék mértéke további 3-3 százalékponttal emelkedik.

A (3) bekezdés *ba)* pont szerinti bányajáradék mértéke akkor emelkedik az előbbieket szerint, ha P: az 1996. novemberben kötött hosszú távú import szerződés alapján a földgázellátásról szóló 2003. évi XLII. törvény szerinti közüzemi nagykereskedő, vagy jogutódja által vásárolt földgáz számlával igazolt, tárgyévet megelőző éves átlagára. A miniszter - az adópolitikáért felelős miniszterrel egyetértésben - ásványvagyon-gazdálkodási vagy egyéb közérdekből a bányajáradék mértékét csökkentheti.

(5)

(6) Nem kell bányajáradékot fizetni

a) a növelt hatékonyságú és környezetkímélő művelési eljárások alkalmazásával kitermelt kőolaj és az ezzel együtt kitermelt olajkísérő földgáz mennyisége,

b) a vizek kártételei elleni védelem és védekezés céljából szükséges kitermelés és a kitermelt ásványi nyersanyagok a közcélú vízellátási munkák építése során történt felhasználása után,

c) a 30 Co-ot el nem érő energiahordozóból kinyert geotermikus energia után, valamint

d) a kitermelt geotermikus energia 50%-ot meghaladóan hasznosított mennyisége után.

(7) A bányajáradék mértéke geotermikus energia esetében a kitermelt geotermikus energia értékének 2%-a.

(8) A bányajáradék mértékét koncessziós szerződés (12. §) alapján gyakorolt bányászati tevékenység esetén a miniszter

a) az ásványi nyersanyag fajták,

b) a kitermelés, illetve a geotermikus energia hasznosítás eredményességét befolyásoló természeti adottságok és

c) egyéb közérdek

különbözőségének figyelembevételével kitermelési helyenként állapítja meg.

(9) A bányajáradékot pénzben kell teljesíteni. A bányafelügyelet engedélyezheti, illetve előírhatja a bányajáradék ásványi nyersanyagban, illetve hasznosítható geotermikus energiában, természetben történő teljesítését. A befizetett, illetve a természetben teljesített bányajáradék költségként számolható el.

(10) A bányajáradék befizetésének, természetben történő teljesítésének, továbbá a szabálytalanul végzett bányászati tevékenység miatt kiesett bányajáradék pótlására szolgáló térítés (15. §), illetve díjfizetés [30. § (3) bekezdés] szabályait a Kormány állapítja meg.

(11) A bányajáradék pénzben kifejezett összege a kitermelt ásványi nyersanyag, illetve geotermikus energia értékének e törvényben vagy koncessziós, illetve a 26/A. § (5) bekezdése szerinti szerződésben meghatározott százaléka. A bányajáradék számításának alapja a bányanyíláson kiszállított, kútfejen vagy ennek hiányában a kútfejre visszaszármaztatott módon mért mennyiség értéke.

(12)-(13)

(14) A bányateleknek az 5. § (2) bekezdés szerinti kiterjesztése, valamint bányatelek föld alatti gáztárolásra történő engedélyezése során a bányafelügyelet állapítja meg annak a föld alatti gáztárolóban lévő, állami tulajdonban álló szénhidrogénnek a mennyiségét, amelyre a bányatelek jogosultja tulajdonjogot szerezhet. A bányavállalkozó a föld alatti gáztárolásra megállapított bányatelekről rendelkező határozat jogerőre emelkedésétől számított 180 napon belül kérheti a föld alatti gáztárolóban levő, állami tulajdonban álló szénhidrogén tulajdonba adását. A kérelemről a bányafelügyelet dönt. A bányajáradékot az első műszaki üzemi terv jóváhagyását követő 30 napon belül meg kell állapítani.

(15) A bányavállalkozó, bányászati jogának fennállása alatt - ideértve a szüneteltetést is - köteles a bányafelügyeletnek bejelenteni, ha ellene a bíróság felszámolási eljárást indított, vagy az arra jogosult

végelszámolást rendelt el.

20/A. §

A bányászati tevékenység engedélyezése

21. § (1) A bányavállalkozó a bányászati tevékenységet a bányafelügyelet engedélyével kezdheti meg, és az abban foglalt feltételek megtartásával végezheti.

(2) A hatósági engedély alapján történő bányászati tevékenység végzésére a 13. § előírásait kell megfelelően alkalmazni.

(3)

A kutatás engedélyezése

22. § (1) Zárt területen koncesszió keretében meghatározott ásványi nyersanyag vagy geotermikus energia kutatására a miniszter a koncessziós szerződésben kutatási jogot adományoz. Nyílt területen meghatározott ásványi nyersanyag kutatására a bányafelügyelet kutatási jogot adományoz.

(2) A kutatási jog a kutatási területen a bányavállalkozónak kizárólagos jogot ad az ásványi nyersanyag-, illetve geotermikusenergia-kutatási műszaki üzemi terv benyújtására, a jóváhagyás kezdeményezésére és az ásványi nyersanyag, illetve geotermikus energia jóváhagyott kutatási műszaki üzemi terv alapján végzett kutatására és elfogadott kutatási zárójelentés alapján a bányatelek megállapításának, a geotermikus védőidom kijelölésének kezdeményezésére.

(3) A kutatási tevékenység az (1) bekezdésben meghatározott feltételen túlmenően csak jóváhagyott kutatási műszaki üzemi terv alapján kezdhető meg. A kutatási műszaki üzemi tervet a bányafelügyelet hagyja jóvá.

(4) A kutatási terület kialakítására és mértékére vonatkozó szabályokat a Kormány állapítja meg.

(5) A tervezett kutatási időszakra, valamint a bányatelek megállapításának kezdeményezésére a koncessziónál előírt határidőket a kutatási jog adományozás esetében is alkalmazni kell. E határidők elmulasztása esetén a (2) bekezdésben a bányavállalkozó részére biztosított kizárólagos jog megszűnik.

(6) A koncesszió jogosultja a szerződésben, a bányászatra hatósági engedéllyel rendelkező pedig az engedélyben meghatározott területen és feltételek szerint kizárólagosan jogosult kutatási munkaprogramjának végrehajtására. Ennek keretében jogosult az ásványi nyersanyagok fellelhetőségére, elhelyezkedésére, mennyiségének és minőségének, illetve a geotermikus energia földkéregbeli viszonyainak a meghatározására szolgáló műszeres mérések, vizsgálatok, fúrások elvégzésére, kutató vágatok és aknák létesítésére, valamint a bányatelek megállapításának, illetve a geotermikus védőidom kijelölésének a kezdeményezésére.

(7) Ha a bányavállalkozó a munkavégzés során olyan ásványi nyersanyagokra bukkan, amelyre jogosultsága nem terjed ki, az előfordulást köteles bejelenteni a bányafelügyeletnek és kezdeményezheti a szerződésnek, engedélynek e nyersanyagra történő kiterjesztését. A kutatási jog a 22. § (1) bekezdésben meghatározott ásványi nyersanyagtól eltérő más ásványi nyersanyagra csak akkor terjeszthető ki, ha a kérelemben megjelölt ásványi nyersanyag szempontjából a kutatási terület nem minősül zártnak. A kiterjesztéssel érintett ásványi nyersanyag bányászatára a bányavállalkozót elsőbbség illeti meg.

(8) Az (1) bekezdésben foglaltak alapján adományozott kutatási jog megszűnik, ha a jogosult a kutatási jogot adományozó koncessziós szerződés aláírásától, illetve határozat végrehajthatóságától számított 6 hónapon belül a kutatási műszaki üzemi terv jóváhagyását a bányafelügyeletnél nem kérelmezi, illetve a műszaki üzemi terv jóváhagyása iránti kérelmet a bányafelügyelet jogerős határozatában elutasította, és a határozat végrehajtható.

(9) Ha a bányavállalkozó a kutatási munkaprogramban, vagy a jóváhagyott műszaki üzemi tervben meghatározott kutatási feladatai időarányos részét neki felróható okból nem hajtotta végre, az adományozott kutatási jogot a bányafelügyelet visszavonhatja, illetve a miniszternél kezdeményezheti a kutatásra adott koncessziós szerződés jogkövetkezményei alkalmazását.

(10) Ha a kutatási jogadomány olyan részben vagy egészben fedő vagy magába foglaló földtani szerkezetre vonatkozik, amelyre más bányavállalkozó bányászati jogát már megállapították, akkor a kutatási jogadomány jogosítottja köteles tevékenységét a már bányászati joggal rendelkező bányavállalkozóval összehangolni, és az erre vonatkozó megállapodást közokiratba vagy ügyvéd (jogtanácsos) által ellenjegyzett okiratba foglalni. A megállapodás érvényességéhez a bányafelügyelet jóváhagyása szükséges. A felek a megállapodástól a bányafelügyelet hozzájárulásával állhatnak el, azt a bányafelügyelet hozzájárulásával bonthatják fel, szüntethetik meg, mondhatják fel vagy módosíthatják.

(11) A megállapodásnak tartalmaznia kell:

- a) a bányászati tevékenységek végzésének feltételeit, meghatározva a műszaki, biztonsági és környezetvédelmi feladatok sorrendjét és a végrehajtás módját, illetve az együttműködésre kötelezett felek költségviselését,
- b) a felszíni ingatlanok igénybevételeének összehangolását,
- c) az egymás tevékenységének kölcsönös biztosítására vonatkozó kifejezett rendelkezést.

(12) A kutatási jogadományt szerző fél köteles a megállapodást a kutatási műszaki üzemi terv jóváhagyása iránti kérelméhez mellékelni. Megállapodás hiányában az együttműködés szükségességéről és tartalmáról a bányafelügyelet a kutatási műszaki üzemi terv jóváhagyási eljárás során dönt.

A szénhidrogén-kutatás, -feltárás és -kitermelés engedélyezésének sajátos szabályai

22/A. § (1) A miniszter a 9. §-ban foglaltak alapján kijelöli azokat a zárt területeket, amelyeken a szénhidrogének kutatásának, feltárásának és kitermelésének koncesszió keretében történő engedélyezése a területeknek két országos terjesztésű napilapban, a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Hivatalos Értesítőben és az Európai Unió Hivatalos Lapjában történt közzétételét (hirdetmény) követő 90 nap elteltével, a benyújtott pályázatok egyidejű elbírálásával kezdődik meg.

(2) A hirdetmény közzétételéről a bányafelügyelet intézkedik.

(3) A hirdetményben meg kell határozni, hogy a koncesszió milyen tevékenységekre vonatkozik, azt a földrajzi területet, amelyre pályázatot lehet benyújtani, továbbá az elbírálás tervezett időpontját vagy határidejét, illetőleg az előnyben részesítés esetleges szempontjait. E szempontok meghatározásánál az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A hirdetményben fel kell tüntetni azt is, hogy a területre és az engedélyezési eljárásra vonatkozóan hol lehet részletes információkat kapni.

(4) Nem kell alkalmazni az (1)-(3) bekezdés rendelkezéseit, ha egy területnél geológiai és termelési szempontok alátámasztják, hogy a területen már megállapított bányatelek jogosultja kezdeményezi bányatelkének bővítése céljából kutatási jog adományozását. Nem kell alkalmazni az (1)-(3) bekezdés rendelkezéseit akkor sem, ha egy területnél geológiai és termelési szempontok alátámasztják, hogy a szomszédos terület engedélyese kapjon arra kutatási jogot. Ez esetben a bányafelügyelet tájékoztatja a szomszédos terület engedélyeseit arról, hogy 30 napon belül kutatási jog adományozása iránt kérelemmel élhetnek.

(5) A bányafelügyelet gondoskodik azon területeknek a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Hivatalos Értesítőben és az Európai Unió Hivatalos Lapjában történő közzétételéről is,

a) amelyek nem tartoznak az (1)-(3) bekezdés szerint kijelölt területek közé, mert ezek bármely vállalkozás részére kutatási engedélykérelem szempontjából állandóan rendelkezésre álló területnek minősülnek;

b) amelyekre az (1)-(3) bekezdés szerinti eljárást követően nem került engedély kiadásra;

c) amelyekre az engedélyesek a kutatási területeket visszaadták;

d) amelyek a 26/A. § (6) bekezdése alapján szabadultak fel.

(6) Az (5) bekezdésben meghatározott területeket ismertető hirdetményben fel kell tüntetni azt is, hogy a területre és az engedélyezési eljárásra vonatkozóan hol lehet részletes információkat kapni. A hirdetményben fel kell tüntetni továbbá az előnyben részesítés esetleges szempontjait. E szempontok meghatározásánál az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A hirdetmény bármely jelentős változásáról újabb hirdetményt kell kiadni. E területekre vonatkozó, engedélyezésre irányuló kérelmet csak a hirdetmény megjelenését követően, a kérelmeknek a bányafelügyelethez történt beérkezésének sorrendjében lehet elbírálni.

(7) Nemzetbiztonsági okokból megtagadható vagy visszavonható az engedély olyan vállalkozás esetében, amely az Európai Unió tekintetében harmadik országok vagy harmadik országok állampolgárainak irányítása alatt áll.

(8) A szénhidrogénekre vonatkozó kutatási jogadomány iránti kérelemhez mellékelni kell a kutatási munkaprogramot és annak költségvetését. A kutatási jog adományozásának feltétele kutatási blokkonként 200 millió forint, de - az egy vállalkozó jogosultságában álló kutatási területek számától és nagyságától, illetve az összes kutatási költségtől függetlenül - egyidejűleg legfeljebb 1 milliárd forint pénzügyi biztosíték nyújtása. A pénzügyi biztosíték összege a költségvetésben megosztható a kutatási munkaprogram végrehajtásával kapcsolatos feladatok, valamint a várható bányakárok, tájrendezési és környezetmegóvási kötelezettségek fedezetére. Pénzügyi biztosíték az Európai Gazdasági Térség valamely tagállamában székhellyel rendelkező hitelintézet által nyújtott bankgarancia lehet. Olyan hitelintézet által nyújtott bankgarancia, amelynek székhelye nem az Európai Gazdasági Térség valamely tagállamában van, csak akkor fogadható el, ha azt az Európai Gazdasági Térség valamely tagállamában székhellyel rendelkező hitelintézet felülgarantálja.

(9) Pénzügyi biztosítékként visszavonhatatlan vagy a bányafelügyelet jóváhagyásához kötött visszavonható

bankgarancia fogadható el. A bányafelügyelet a pénzügyi biztosíték visszavonását akkor hagyja jóvá, ha a bányavállalkozó a kutatási munkaprogramját teljesítette, vagy a kutatási területet visszaadta és a kutatással összefüggésben keletkezett bányakártalanítási, illetve tájrendezési, környezetmegóvási kötelezettsége nem maradt fenn. A pénzügyi biztosíték visszavonása - a költségvetésben szereplő (8) bekezdés szerinti megosztásnak megfelelően - a végrehajtott kutatási és kártalanítási kötelezettségekkel arányosan, részösszegekre is engedélyezhető. Abban az esetben, ha a bányafelügyelet a 22. § (9) bekezdése alapján a kutatási jogadományt visszavonja, vagy koncessziós szerződés esetén a miniszter, a bányafelügyelet kezdeményezése alapján, a szerződésszegés jogkövetkezményeit alkalmazza, a pénzügyi biztosítékot a kötelezettségszegés mértékéig érvényesíteni kell a központi költségvetés javára. A pénzügyi biztosíték igénybevételéről a bányafelügyelet a (8) bekezdésben foglaltak figyelembevételével dönt.

(10) Szénhidrogének esetében a kutatási jog adományozására, a kutatás műszaki üzemi tervének jóváhagyására, illetőleg a bányászati jog átruházására irányuló eljárásban az e törvényben és a külön jogszabályban megállapított általános követelményeken túl a bányafelügyeletnek vizsgálnia kell

a) a kérelmezők műszaki és pénzügyi alkalmasságát;

b) azt, hogy a kérelmezők mikor és milyen módon tervezik a kutatást (feltárást, illetőleg kitermelést) megkezdeni, illetve végrehajtani,

c) azt, hogy a kérelmezők a korábbi engedélyik alapján tevékenységüket milyen hatékonysággal és felelősséggel végezték,

d) átruházási szándék esetén az a)-c) pontokban foglaltak mellett azt is, hogy a kérelmező átvevő milyen összeget vállal fizetni az engedély elnyerése érdekében.

(11) Nem minősül az (1) és (6) bekezdés szerinti engedély megadásának:

a) a kutatási jogadomány, valamint a bányatelek jogosultjának névátírása, ha az a meglévő engedéllyel rendelkező vállalkozás névváltozásából vagy tulajdonosváltásából, vagy az ilyen vállalkozás tulajdonosi összetételének változásából ered,

b) kutatási jogadományt vagy bányatelek megállapítását követően a kutatási, illetve feltérési, kitermelési műszaki üzemi terv jóváhagyása;

c) a bányafelügyelet olyan eljárás keretében hozott határozata, amely a tevékenységek megkezdésére, félbeszakítására, meghosszabbítására vagy megszüntetésére, illetve magának az engedélynek a meghosszabbítására vonatkozik.

(12) Ha egyes szénhidrogén-bányászati tevékenységek megkezdéséhez, illetve e tevékenységek végzéséhez szükséges létesítmények megépítéséhez jogszabály környezetvédelmi-, vagy egységes környezethasználati engedély megszerzését írja elő, akkor e tevékenységeket, illetve ilyen létesítmények megépítését a bányafelügyelet csak jogerős és végrehajtható környezetvédelmi-, illetve egységes környezethasználati engedély megléte esetén engedélyezi.

22/B. § (1) Zárt területen a geotermikus energia kutatásának, kinyerésének és hasznosításának engedélyezésére a szénhidrogén-bányászat engedélyezésére vonatkozó sajátos szabályokat kell megfelelően alkalmazni azzal, hogy geotermikus energiára bányatelket megállapítani nem lehet.

(2) Zárt területen geotermikus energiát kinyerni csak a földkéreg e célra elhatárolt részéből (geotermikus védőidom) szabad.

(3) A geotermikus védőidomot a bányafelügyelet jelöli ki.

(4) A geotermikus védőidomon belül a jogosult írásbeli hozzájáruló nyilatkozata nélkül geotermikus energia kinyerését szolgáló létesítmény más részére nem engedélyezhető.

(5) A geotermikusenergia-hasznosító létesítményekről, a kitermelt és hasznosított geotermikus energia mennyiségéről, valamint a megállapított geotermikus védőidomokról a bányafelügyelet nyilvántartást vezet.

(6) Geotermikus energia szempontjából nyílt területen, a felszín alatti vízkészletből termálvíz használatára adott vízjogi engedély egyidejűleg geotermikus energia kinyerési- és hasznosítási engedélynek is minősül. A geotermikus energia vízjogi engedély alapján történő hasznosítására e törvény 3. §-ának, 20. §-ának, 22/B. § (5) bekezdésének, 25. § (2) bekezdése b) pontjának és 41. §-ának rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell, egyebekben a vízügyi és környezetvédelmi jogszabályok az irányadók.

(7) Nyílt területen geotermikus energia nem vízjogi engedély alapján végzett kinyerésének és hasznosításának engedélyezésére a bányafelügyelet hatáskörébe tartozó, sajátos építményfajtákra vonatkozó külön jogszabály rendelkezéseit kell alkalmazni.

(8) A természetes felszíntől mért 20 méteres mélységet el nem érő földkéreg részből történő geotermikus energia kinyerés és hasznosítás nem engedélyköteles. E rendelkezés nem mentesíti a tevékenységet végzőt a más jogszabályban előírt engedély megszerzése alól.

A feltárás, kitermelés és a meddőhányó hasznosításának engedélyezése

23. § (1) Az ásványvagyon feltárására és kitermelésére - a 26. § (2) bekezdésben foglalt kivétellel - a bányatelek jogosultja kaphat engedélyt. A koncessziós szerződésben vagy a kutatási jogot adományozó határozatban megállapított kutatási időszak végétől számított második évet követően a feltárás és termelés szénhidrogén esetében is csak bányatelken folytatható.

(2) Az ásványi nyersanyag feltárását és kitermelését, valamint a meddőhányó hasznosítását a bányafelügyelet a műszaki üzemi terv (27. §) jóváhagyásával engedélyezi. A meddőhányóból történő ásványi nyersanyag kitermelésre a külfejtéssel történő kitermelés szabályait kell alkalmazni.

(3) A bányavállalkozó a koncessziós szerződésben vagy a bányászatra kiadott hatósági engedélyben meghatározott területen és feltételek szerint kizárólag jogosult az ásványvagyon feltárására, kitermelésére, előkészítésére, elsődleges feldolgozására, felhasználására, értékesítésére és e tevékenységekhez szükséges létesítmények elhelyezésére, továbbá a szerződésben vagy a hatósági engedélyben meghatározott létesítmények használatára.

(4)

Szénhidrogén szállítóvezeték létesítése és üzemben tartása

24. § (1) A szénhidrogén szállítóvezeték létesítésére és üzemben tartására adott koncesszió vagy hatósági engedély alapján az engedélyes jogosult a szállítóvezeteket, valamint az üzemben tartásához szükséges létesítményeket megépíteni és működtetni, továbbá a szerződésben meghatározott létesítményeket használni. A szénhidrogén szállítóvezeték önállóan forgalom tárgya lehet.

(2) Földgázz szállító-, elosztóvezeteket, föld alatti gáztárolót a külön törvény alapján engedéllyel rendelkező szállítói, elosztói, tárolói engedélyes üzemeltethet. A bányafelügyelet a szállítóvezeték használatba vételét engedélyező határozatában megállapítja a vezeték biztonsági övezetét, és határidő tűzésével rendelkezik a szolgálat alapításáról.

(3) A szállító-, elosztó- és célvezetékek, valamint tároló létesítmények tervezésére, létesítésére, felújítására, üzemeltetésére és elbontására az engedélyesnek minőségbiztosítási rendszert kell kidolgozni, amelyet a bányafelügyelet hagy jóvá és felügyel.

(4) A földgázz szállító-, -elosztóvezetékhez és a föld alatti gáztárolókhöz való szabad hozzáférésre külön törvény rendelkezései az irányadók.

(5) A kőolaj- és földgáztermelésben, előkészítésben és feldolgozásban használt mezők közötti technológiai csővezetékek, a kapcsolódó gázüzemi és tároló létesítmények, valamint a kőolaj szállítóvezetékek és tárolók szabad kapacitásának belföldi kitermelésű szénhidrogének szállítása, illetve tárolása céljára történő rendelkezésre bocsátása külön jogszabályban előírható. A hozzáférés akkor adható meg, ha

a) az igény kielégítésére alkalmas szabad kapacitás rendelkezésre áll, és

b) az ásványi nyersanyag a használni tervezett rendszer működésében nem okoz zavart.

Földtani adatszolgáltatás és az adatok kezelése

25. § (1) A bányavállalkozó a bányászati tevékenység során nyert földtani adatokat évente köteles az állami földtani feladatokat ellátó szervnek megküldeni.

(2) A bányavállalkozó köteles

a) az ásványi nyersanyag mennyiségére, minőségére és elhelyezkedésére, a geotermikus energia földkéregbeli viszonyaira vonatkozó kezdeti adatokat a kutatási zárójelentésben,

b) a termelés megkezdését követően az ásványvagyonban bekövetkezett változást, illetve a kinyert és a hasznosított geotermikus energia mennyiségére vonatkozó jelentést évente, továbbá

c) a bánya bezárásakor, illetve a mező felhagyásakor a visszahagyott ásványvagyonról készített kimutatást az állami földtani feladatokat ellátó szervnek megküldeni.

(3) Üzleti titokként kell kezelni a kutatási jog jogosultja által a kutatási zárójelentésben és egyéb módon szolgáltatott adatokat a jogosultság időtartama alatt, valamint a bányavállalkozó által a kutatási zárójelentésben, készletszámítási jelentésben és egyéb módon szolgáltatott adatokat a bányabezárási terv (42. §) jóváhagyásáig, bányatelek-megállapítás, illetőleg geotermikus védőidom kijelölés hiányában a kutatási zárójelentés elfogadását, illetőleg egyéb esetben az adatszolgáltatási kötelezettség keletkezését követő egy évig. Nem tartozik az üzleti titok körébe az elvégzett kutatások helyére és a kutatási adatok birtokosára vonatkozó információ.

(4) A bányavállalkozó felelős a szolgáltatott adatok valóságáért, amelyet az állami földtani feladatokat ellátó

szerv jogosult ellenőrizni.

(5) Az állami földtani feladatokat ellátó szerv vezeti az állami ásványi nyersanyag és geotermikus energiavagyon nyilvántartást, amelyre a jogosult kérelmére, külön jogszabályban meghatározott díjazásért, igazolást ad ki.

Bányatelek

26. § (1) Ásványi nyersanyagot feltárni és kitermelni, valamint szénhidrogén föld alatti tárolására földtani szerkezetet hasznosítani a föld felszínének és mélyének e célra elhatárolt részén (a továbbiakban: bányatelek) szabad.

(2) Nem kell bányatelket megállapítani az ásványi nyersanyagoknak a kutatás keretében, továbbá a meddőhányónak a hasznosítása során végzett feltárására és kitermelésére.

(3) A bányatelket kérelemre, külfejtéses művelésre vonatkozó bányatelek esetében az ingatlantulajdonosoknak a bányatelekkel lefedni tervezett ingatlanok várható igénybevételi ütemtervével és az ingatlanok használati, hasznosítási, illetve rendelkezési jogával kapcsolatos észrevételei figyelembevételével a bányafelügyelet állapítja meg.

26/A. § (1) A bányatelek megállapításáról szóló határozatot a bányafelügyelet külfejtéses és mélyműveléses bányaművelésre megállapított bányatelek esetében közli a bányatelekkel lefedett ingatlanok tulajdonosaival is, és a jogerős határozatot megküldi az ingatlanügyi hatóságnak, a bányatelek ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzése végett. Nem kell az ingatlan-nyilvántartásba bejegyeztetni a kőolaj, földgáz (beleértve a szén-dioxid gázt is) kitermelésére megállapított bányatelket. A bányatelek megállapítása nem minősül a terület-igénybevétel megkezdésének.

(2) Bányatelek megállapítását kérheti a bányafelügyelettől

a) a 22. § (1) bekezdés szerinti kutatási joggal rendelkező bányavállalkozó, továbbá

b) az a természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiség nélküli gazdasági társaság, aki, vagy amely nem minősül bányavállalkozónak, azonban archív adattári adatok, új elméleti földtani értelmezés eredményei vagy bejelentés alapján végzett felszíni előkutatás adatai alapján készletszámítási jelentést készít.

(3) Meghatározott ásványi nyersanyag feltárására és kitermelésére a bányafelügyelet a bányatelket akkor állapítja meg, ha a kérelmező

a) kutatási adatokkal (kutatási zárójelentés vagy készletszámítási jelentés) igazolja, hogy a bányatelekkel lehatárolni kért lelőhely kitermelhető ásványvagyonnal rendelkezik,

b) szilárd ásványi nyersanyag feltárása és kitermelése esetében a tevékenység végzéséhez szükséges környezetvédelmi, illetve - ha azt külön jogszabály elrendeli - egységes környezethasználati engedéllyel rendelkezik,

c) meghatározza az általa alkalmazni kívánt bányaművelési technológiát (mélyművelés, külfejtés, fúrólukas kitermelés), és műszaki leírással igazolja a kitermelési feltételek teljesíthetőségét, valamint megjelöli a kitermelés ütemterv szerinti időpontját,

d) teljesíti a bányatelek-dokumentáció tartalmára jogszabályban előírt követelményeket,

e) mélyművelésre vagy külfejtéses művelésre tervezett bányatelek esetében igazolja, hogy a bányatelekkel lefedni tervezett felszíni ingatlanok tulajdonosait (vagyonkezelőit, használóit) a kérelem benyújtását megelőzően legalább 15 nappal írásban tájékoztatta a bányatelek-megállapítási szándékáról, továbbá külfejtés esetében a bányaműveletekkel érinteni tervezett egyes ingatlanok bányászati célra történő igénybevételének módjáról és várható időpontjáról,

f)

(4) A bányatelek megállapítása és az ingatlan-nyilvántartásba történt bejegyzése nem változtatja meg a bányatelekkel lefedett felszíni ingatlanok tulajdonjogát, rendeltetését és használatát.

(5) A bányavállalkozó a bányatelek megállapításától számított 5 éven belül köteles a kitermelést, üzemszerű föld alatti szénhidrogén tárolást megkezdeni. A bányavállalkozó egy bányatelekre vonatkozóan legfeljebb egy alkalommal kérheti a bányafelügyelettől a kitermelés, illetve az üzemszerű tárolás megkezdésére megállapított határidő legfeljebb 5 évvel történő meghosszabbítását. Meghosszabbítás esetén a bányavállalkozó térítést köteles fizetni. A térítés alapjául szolgáló ásványi nyersanyag mennyiségét és az érték után fizetendő százalékos bányajáradék-mértéket - a kérelem időpontjában alkalmazott százalékos mértéknél magasabb, de legfeljebb az eredeti érték 1,2-szeres mértékben - a miniszter és a bányavállalkozó között megkötött szerződésben kell megállapítani. A határidő meghosszabbításáról a bányafelügyelet dönt. A határozatban a térítésfizetési kötelezettség szerződésben megállapított értékét is rögzíteni kell. A bányavállalkozó egyidejűleg kettőnél több bányatelekre akkor kaphat határidő-hosszabbítást, ha a határidő meghosszabbításával érintett bányatelkekre meghatározott megnövelt bányajáradék alkalmazását legalább 5 éves időtartamra szóló szerződésben kiterjesztik a bányavállalkozó valamennyi bányatelkére. Ötnél több bányatelekre kért határidő-hosszabbítás esetén a miniszter és a bányavállalkozó között megkötött szerződésben a megnövelt bányajáradékon felül - legfeljebb a megnövelt bányajáradék alapján

fizetendő összeg 20%-ának megfelelő - további egyszeri térítés is megállapítható.

(6) A bányafelügyelet a bányavállalkozó bányászati jogát törli, ha

a) a kitermelés, illetve az üzemszerű tárolás megkezdésére megállapított határidőt engedély hiányában elmulasztja,

b) a meghatározott térítésfizetési kötelezettségének nem tesz eleget,

c) jogutód nélkül megszűnik.

(7) A bányatelekben fennálló bányászati jog új jogosítottját - pályáztatást követően - a bányafelügyelet határozatban jelöli ki.

(8) A pályázatot a bányafelügyelet a honlapján és a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Hivatalos Értesítőben - szénhidrogének esetében az Európai Unió hivatalos lapjában is - meghirdeti.

26/B. § (1) Kűlfejtéses bányaművelésre szolgáló bányatelek megállapítását követően, de legkésőbb a 26/A. § (3) bekezdésének c) és e) pontjaiban említett ütemtervben megjelölt időpont előtt 5 évvel a bányavállalkozó jogosult a bányatelekkel fedett ingatlanokra a vonatkozó építésügyi jogszabályok rendelkezései szerint építési és telekalakítási tilalom elrendelésének kezdeményezését kérni a bányafelügyeletről. A határidő elmulasztása esetén a bányavállalkozónak az építési és telekalakítási tilalom kezdeményezésére vonatkozó jogai megszűnnek.

(2) Mélyművelésre szolgáló bányatelek esetében a bányavállalkozó akkor jogosult az építési és telekalakítási tilalom elrendelését kezdeményezni, ha a bányászati tevékenység előreláthatóan kihat a felszíni ingatlanra.

(3) A bányatelek megállapítására vagy módosítására (bővítésére, csökkentésére, egyesítésére vagy megosztására) irányuló kérelem elbírálási eljárásában a bányafelügyelet a kutatási (készletszámítási) adatok alapján megállapítja a bányatelekben található ásványi nyersanyagok mennyiségét, haszonanyagként vagy meddőanyagként történő besorolását. A kutatási területről, a bányatelekről és a bányaműveléssel érintett területekről a bányafelügyelet nyilvántartást vezet.

(4) A bányafelügyelet a bányatelket kérelemre módosíthatja. Ha a módosítás az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett bányatelket érint, a módosításról rendelkező jogerős határozattal megkeresi az ingatlanügyi hatóságot a bányatelekben bekövetkezett módosulás ingatlan-nyilvántartási bejegyzése végett. A bányatelek módosítására a bányatelek megállapítására vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

(5) A bányavállalkozó kérelmére vagy hivatalból a bányatelket a bányafelügyelet a nyilvántartásból törli és erről az érintetteket értesíti, valamint a jogerős határozattal megkeresi az ingatlanügyi hatóságot a bányatelek ingatlan-nyilvántartásból történő törlése végett. A bányatelek volt jogosultjának kötelezettségei a bányakárok megtérítése, a tájrendezés és a biztonság, valamint a környezet- és természetvédelem tekintetében a bányatelek törlését követően is fennállnak.

26/C. § (1) Ha a bányászati munkák végzése során a művelésre engedélyezett bányatelek területén a kitermelés befejezése vagy a koncesszió megszűnése előtt olyan természeti, környezeti, műemléki vagy régészeti érték válik ismertté, mely más módon nem védhető meg, az érintett hatóság határozata alapján - melyben rendelkezni kell a bányavállalkozó kártalanításáról is - a bányafelügyelet a bányatelket hivatalból csökkentheti.

(2) A művelés alatt álló bányatelek területének az (1) bekezdés alapján hivatalból történő csökkentése miatt a bányavállalkozót megillető kártalanításra a Polgári Törvénykönyv rendelkezéseit kell alkalmazni.

(3) Ha a már megállapított bányatelek területét a kitermelés befejezése vagy a koncesszió megszűnése előtt a 49. § 16. pontja szerinti kivett helyé nyilvánítják, az ebből eredő károkért a bányavállalkozót kártalanítás illeti meg. A kivett helyé nyilvánításról, illetve jogszabály alapján az annak érvényesítésére szolgáló határozatban a kártalanításról is rendelkezni kell.

Műszaki üzemi terv

27. § (1) A bányászati tevékenységet jóváhagyott műszaki üzemi terv szerint kell végezni.

(2) A műszaki üzemi tervet a műszaki-biztonsági, az egészségvédelmi, a tűzvédelmi szabályok és az ásványvagyon-gazdálkodási, a vízgazdálkodási, valamint a környezet-, természet- és tájvédelmi követelmények figyelembevételével úgy kell elkészíteni, hogy az biztosítsa az élet, az egészség, a felszíni és a föld alatti létesítmények, valamint a mező- és erdőgazdasági rendeltetésű földek megóvását, a bányakárok, a környezeti-tervezési károk lehetséges megelőzését, illetve csökkentését, továbbá a tájrendezés teljesítését.

(3)

(4) A műszaki üzemi tervet a bányafelügyelet a (2) bekezdésben meghatározott szempontokra és az ingatlan-igénybevételi ütemtervre figyelemmel akkor hagyja jóvá, ha a bányavállalkozó a műszaki üzemi tervben meghatározott bányászati tevékenységekkel érinteni tervezett ingatlanokra vonatkozóan igénybevételi jogosultságát igazolta.

(5)

(6) A bányászati tevékenység során feltárt, szakmai-tudományos szempontból jelentős ásványokról,

ásványtársulásokról, ősmaradványokról a bányavállalkozó köteles tájékoztatni a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervet és lehetővé tenni a lelet mentését.

Üzemeltetési szabályok

28. § (1) A bányavállalkozó köteles e törvény és az ennek alapján kiadott műszaki-, technológiai biztonsági rendelkezések előírásait megtartani, végrehajtásukról gondoskodni.

(2) A bányauzemben felelős műszaki vezetőt és helyettesét kell kijelölni. Felelős műszaki vezetőnek és helyettesnek büntetlen előéletű személy jelölhető ki. A felelős műszaki vezető felel a 27. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezések, a műszaki előírások és bányabiztonsági szabályok bányauzemben történő végrehajtásáért, valamint megtartásuk ellenőrzéséért. Felelőssége nem zárja ki a bányavállalkozót vagy más személyeket a beosztásuk, illetőleg a munkakörük alapján terhelő felelősségét.

(3) A kijelölt felelős műszaki vezetőt és helyettesét a bányafelügyelethez be kell jelenteni. A felelős műszaki vezető és helyettes képesítési követelményeit a miniszter határozza meg.

28/A. § (1) A felelős műszaki vezetőnek és helyettesnek jelölt személy a felelős műszaki vezetővé és helyettesé történő kijelölését megelőzően a bányavállalkozó részére hatósági bizonyítvánnyal igazolja azt a tényt, hogy büntetlen előéletű.

(2) Ha a felelős műszaki vezetőnek vagy helyettesnek jelölt személy az (1) bekezdésben meghatározott tényt nem igazolja, felelős műszaki vezetővé vagy helyettesé nem jelölhető ki.

(3) A bányavállalkozó írásban, a mulasztás jogkövetkezményeinek ismertetésével felhívhatja a felelős műszaki vezetőt vagy helyettesét annak igazolására, hogy nem büntetett előéletű.

(4) Ha a (3) bekezdésben meghatározott felhívásra a felelős műszaki vezető vagy helyettes igazolja, hogy büntetlen előéletű, a bányavállalkozó az igazolásra szolgáló hatósági bizonyítvány kiadása iránti eljárásért megfizetett igazgatási szolgáltatási díjat a részére megtéríti.

(5) A bányavállalkozó a büntetlen előélet igazolása céljából kezeli

a) a felelős műszaki vezetőnek vagy helyettesnek jelölt személy,

b) a felelős műszaki vezetővé és helyettesé kijelölt személy

azon személyes adatait, amelyeket az e célból a bünyügyi nyilvántartó szerv által kiállított hatósági bizonyítvány tartalmaz.

(6) Az (5) bekezdésben meghatározott személyes adatokat a bányavállalkozó az érintett személy kijelöléséről meghozott döntés időpontjáig vagy - kijelölés esetén - a kijelölés alapján végzett tevékenység megszűnéséig kezeli.

Együttes kitermelés

29. § (1) Ha összefüggő ásványi nyersanyag lelőhely művelésére egyidejűleg több bányavállalkozó jogosult, tevékenységük gyakorlását kötelesek összehangolni és ennek keretében biztosítani az együttes, szakszerű és ésszerű kitermelés feltételeit. Megegyezés hiányában a kitermelés sorrendjét és feltételeit a bányafelügyelet állapítja meg.

(2) Szénhidrogént együttesen kitermelőknek maguk közül ki kell jelölniük képviselőjüket, aki a bányavállalkozót megillető jogokkal és kötelezettségekkel bír.

(3) Ha egymást fedő, vagy egymással közvetlenül vagy védőpillérek által érintkező ásványi nyersanyaglelőhely kitermelésére több bányavállalkozó jogosult, a bányavállalkozóknak meg kell állapodni a területek egyesítésében és kitermelési feltételekben. A megállapodás érvényességéhez a bányafelügyelet jóváhagyása szükséges. A bányafelügyelet a jóváhagyás során a szerződési kötelezettségek teljesítése, az ásványvagyon gazdálkodás, a biztonság és a tulajdon védelme érdekében feltételeket állapíthat meg.

A kitermelés szüneteltetése

30. § (1) A kitermelést 6 hónapot meghaladóan szüneteltetni kizárólag a bányafelügyelet engedélyével, a jóváhagyott szüneteltetési műszaki üzemi terv alapján lehet.

(2)

(3) A szüneteltetés időtartamára a miniszter a koncessziós szerződésben, más bányavállalkozó esetében a bányafelügyelet a szüneteltetésre készült műszaki üzemi tervet jóváhagyó határozatban a kieső bányajáradék pótlására díjfizetési kötelezettséget állapíthat meg. A díjfizetés mértékének meghatározásánál a jóváhagyott műszaki üzemi tervet vagy az alapjául szolgáló művelési tervet kell figyelembe venni. A bányajáradék pótlására díj nem állapítható meg, ha a kitermelés szüneteltetését elemi csapás vagy bányaveszély tette szükségessé.

(4) A kitermelés 3 évnél hosszabb ideig tartó szüneteltetése esetében a bányafelügyelet hivatalból intézkedhet a bánya bezárásáról, a tájrendezés elvégeztetéséről, az ásványi nyersanyagok kitermeléséből származó hulladék kezeléséről és a bányavállalkozó bányászati jogának törléséről.

(5) Ha a szüneteltetésnek gazdaságossági oka van és a bányavállalkozó a kiesett bányajáradék pótlására díjfizetési kötelezettséget vállal és a kirótt díjat megfizeti, nem kezdeményezhető a bányavállalkozó bányászati jogának megszüntetése, illetve nem rendelhető el a bányabezárás.

Létesítési előírások

31. § (1) A bányafelügyelet engedélye szükséges e törvény vagy külön jogszabály által meghatározott bányászati létesítmények építéséhez és üzembe helyezéséhez, valamint egyes gépek és berendezések bányabeli használatához.

(2)

(3) A bányafelügyeletet az engedélyezési hatáskörébe tartozó bányászati létesítmények építését és üzemben tartását ellenőrzi.

Biztonsági övezet és védőpillér

32. § (1) A bányászati létesítmény, a kőolaj, kőolajtermék, földgáz, egyéb gáz- és gáztermék-szállítóvezeték, valamint a földgáz, egyéb gáz- és gáztermék-elosztóvezeték, továbbá környezetük védelme érdekében biztonsági övezetet kell kijelölni. A biztonsági övezet terjedelmét és a biztonsági övezetben érvényesítendő tilalmakat és korlátozásokat jogszabály állapítja meg. A biztonsági övezettel érintett ingatlanon a jogszabályban vagy hatósági határozatban előírt korlátozások és tilalmak érvényesítésére szolgálat, vezetékjog, használati jog alapítható.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott létesítménnyel összefüggésben folytatott tevékenység hatásától a lakótelepülést, a felszíni vagy föld alatti egyéb létesítményt, a vízkészletet, a folyó-, illetve állóvizet, műemléki ingatlant, régészeti, védett természeti területet szükség esetén védőpillér (határpillér, védőidom) kijelölésével kell megóvni. A védőpillért a tevékenység folytatása során veszélyeztetni nem lehet. A bányafelügyelet az érdekeltek meghallgatásával a védőpillér lefejtését vagy meggyengítését engedélyezheti, ha annak rendeltetése megszűnt, vagy ha a biztonsági és védelmi követelmények más módon is kielégíthetők.

(3) A biztonsági övezeten belül tilos, illetve korlátozás alá esik olyan épületet vagy létesítményt - e törvény hatálya alá tartozó kivételével - elhelyezni, olyan növényzetet (fát) ültetni, illetve olyan tevékenységet folytatni, amely a vezeték biztonságát, az életet, a testi épséget vagy a vagyonbiztonságot veszélyezteti. A tilalmakat és a korlátozások részletes szabályait külön jogszabály állapítja meg.

(4) A vezeték nyomvonalát úgy kell kijelölni és megtervezni, hogy az lehetőleg közterületen haladjon és a lehető legkisebb mértékben érintsen termőföldet vagy egyéb nem köztulajdonban lévő ingatlant. A vezetékét úgy kell tervezni, kivitelezni és üzemeltetni, hogy annak hatása az érintett terület lakosságának egészségét ne veszélyeztesse, a természeti környezetet és tájképi értékét és általában a környezet elemeit a lehető legkisebb mértékben változtassa meg.

(5) Közútra, közterületre, vasúti pályára, folyóvizek, csatornák területére bányászati célú szolgálat alapítani nem lehet. Az említett területeket érintő biztonsági övezet megállapítása esetén az érdekelt szervek a műszaki-biztonsági szabályoknak, illetve szabványoknak megfelelő megállapodást kötnék.

Bányatérkép

33. § (1) A bányavállalkozó köteles a bányaműveléssel és a bányászati létesítményekkel kapcsolatos, a bányabiztonsági szabályzatokban előírt térképeket (bányatérkép) elkészíteni és a változásokkal kiegészíteni.

(2) A bányaművelés befejeztével a bányatérkép egy példányát megőrzésre át kell adni a bányafelügyeletnek.

A bányászati és a gázipari tevékenység biztonsága és üzemi felügyelete

34. § (1) A bányászati és a külön törvényben meghatározott gázipari tevékenységet a biztonsági előírások szerint kell végezni.

(2) A biztonsági szabályzatokat külön jogszabály teszi közzé.

(3) A bányavállalkozó, illetve a gázipari engedélyes köteles gondoskodni arról, hogy a személyek, a környezet és a vagyon védelmére kidolgozott üzemi szabályzatok a dolgozók rendelkezésére álljanak, továbbá a biztonsági

előírások megtartásának ellenőrzéséről és a tevékenység felügyeletéről. Az ellenőrzés és a felügyelet rendjére vonatkozó üzemi előírásokat a bányafelügyeletnek meg kell küldeni.

(4) A bányavállalkozónak a bányafelügyelet által kijelölt üzemekben bányamentő, illetőleg kitörésvédelmi szolgálatról kell gondoskodni és üzemzavar elhárítási, illetőleg kitörésvédelmi tervet kell készíteni. A tervet a bányafelügyeletnek meg kell küldeni.

(5) A bányavállalkozó köteles gondoskodni arról, hogy a bányának a fő bányaveszélyek (vízveszély, gázkitörés-veszély, sújtólégveszély, szénporrobbanás-veszély, tűzveszély, porártalom-veszély és szilikózisveszély) szempontjából való minősítését elkészítsék.

(6) A bányafelügyelet a bányavállalkozót, valamint a gázipari engedélyest, mint munkáltatót, arra kötelezheti, hogy írásban adjon tájékoztatást a megjelölt munkavédelmi követelmények teljesítéséről.

Súlyos balesetek és súlyos üzemzavarok

35. § (1) A súlyos balesetet és súlyos üzemzavart a bányavállalkozó köteles azonnal a bányafelügyeletnek, amennyiben vízbetörés vagy hulladékkezelés során következik be, a környezetvédelmi, továbbá vízügyi hatóságnak is bejelenteni. A bejelentés és vizsgálat rendjét a bányabiztonsági szabályzatban kell meghatározni. A súlyos üzemzavar körét a miniszter rendeletben állapítja meg.

(2) A súlyos balesetet és a súlyos üzemzavart a bányafelügyelet köteles megvizsgálni. Ennek során megállapítja a baleset, illetőleg az üzemzavar okát, és megteszi a hasonló esetek megelőzéséhez szükséges intézkedéseket.

Tájrendezés

36. § (1) A bányavállalkozó köteles azt a külszíni területet, amelynek használhatósága a bányászati tevékenység következtében megszűnt vagy lényegesen korlátozódott, a műszaki üzemi tervnek megfelelően, fokozatosan helyreállítani, és ezzel a területet újrahasznosításra alkalmas állapotba hozni vagy a természeti környezetbe illően kialakítani (a továbbiakban: tájrendezés).

(2) A bányafelügyelet a tájrendezéshez szükséges feladatokról a bányavállalkozó által készített feltérési, kitermelési műszaki üzemi terv jóváhagyási eljárásában az érdekeltek meghallgatásával dönt.

(3) A tájrendezést követően a tulajdonos az érintett ingatlanokkal szabadon rendelkezik.

(4) Az e törvény hatálybalépése előtt keletkezett, használaton kívüli bányászati célú mélyfúrásokkal kapcsolatos tájrendezési feladatok elvégzésére az köteles, aki 2004. december 31-én e bányászati célú mélyfúrások tulajdonosa, vagy aki e határidő után a mélyfúrás tulajdonjogát megszerezte.

(5) A tulajdonos köteles a (4) bekezdés szerinti feladatok elvégzésére vonatkozó - a tájrendezés végrehajtásának ütemezését is magában foglaló - tájrendezési tervet készíteni, és a bányafelügyelethez jóváhagyásra benyújtani.

(6) Nem kell elvégezni azoknak a bányászati célú mélyfúrásoknak a tájrendezését, amelyek hasznosításra kerülnek. A hasznosításra vonatkozó felülvizsgálat elfogadásáról a bányafelügyelet dönt.

Bányakárok

37. § (1) A bányavállalkozó a (2) bekezdésben meghatározott károkat (bányakár) a (3)-(5) bekezdésekben foglalt rendelkezések szerint köteles megtéríteni.

(2) Bányakárnak minősülnek a bányászati tevékenységgel idegen ingatlanban, az épületben, az ingatlan más alkotórészében és tartozékában okozott, továbbá a vízelvonás folytán keletkezett károk, beleértve a károk megelőzésére, csökkentésére és elhárítására fordított kiadásokat is. A bányászati tevékenységgel okozott egyéb károk megtérítésére a Polgári Törvénykönyv rendelkezései az irányadók.

(3) Nem jár kártalanítás az építményben keletkezett kárért, ha az építményt bányaművelésre fenntartott területen vagy bányatelek határain belül építési engedély nélkül vagy abban - a kárelhárítás érdekében - megszabott feltételek megsértésével emelték.

(4) A bányakártalanítást - eltérő megállapodás hiányában - pénzben kell megfizetni.

(5) Az esedékessé vált kártalanításban a bányavállalkozónak meg kell kísérelni az egyezség létrehozását. Megegyezés hiányában a bányavállalkozó, a kártalanítás esedékessé válásától számított 30 napon belül, szakértői véleménnyel alátámasztott összegű kártalanítást köteles a károsultnak kifizetni.

(6) A károsult az esedékessé vált, de az előírt határidőn belül nem teljesített kártalanítási követelését, továbbá a

már kifizetett kártalanítást meghaladó többletkártalanítási igényét a bányavállalkozó ellen indított polgári peres eljárás keretében érvényesítheti.

(7) Szolgalmi jog vagy kisajátítás alapján [38. § (3) és (4) bekezdések] elhelyezett bányászati létesítmény által az ingatlan rendeltetésszerű használatában keletkezett hátrány nem bányakár. Az akadályoztatásért vagy egyéb hátrányért (pl. az ingatlan forgalmi értékében bekövetkezett csökkenésért) járó kártalanítást az ingatlan tulajdonosa (kezelője, használója) részére a szolgalom alapításakor, illetőleg a kisajátítási eljárás során kell megállapítani.

Felszíni ingatlantulajdon korlátozása

38. § (1) Az ingatlan tulajdonosa (kezelője, használója) köteles tűrni, hogy a bányavállalkozó vagy a földtani kutatásra jogosult szervezet az ingatlanon megfigyeléseket, méréseket végezzen, jeleket helyezzen el. A bányavállalkozó, valamint a földtani kutatásra jogosult szervezet e tevékenységével és az ingatlan rendeltetésszerű használatának ideiglenes akadályozásával vagy zavarásával okozott károkat a bányakárookra vonatkozó szabályok szerint köteles megtéríteni.

(2) Az (1) bekezdés szerinti tevékenységnek kell tekinteni a szeizmikus mérések helyszínére történő behajtást, a mérési pontok és nyomvonalak kitzűzését, a mérések elvégzését, ideértve a több dimenziós szeizmikus méréseket és felvételezést is. A geofizikai mérések elvégzése nem minősül az ingatlan külön törvény szerinti ideiglenes más célú hasznosításának.

(3) Az ingatlan rendeltetésszerű használatát akadályozó bányászati létesítmények, szállítóvezetékek, a kutatási műveletekhez szükséges berendezések elhelyezése céljára - megállapodás hiányában - a bányavállalkozó az ingatlan használatára az építés, kutatás végzéséhez, annak befejezéséig, szolgalom alapítását igényelheti. Az okozott kárt a bányakárookra vonatkozó szabályok szerint kell megtéríteni. Az ingatlan rendeltetésszerű használatát akadályozó bányászati létesítmények és szállítóvezetékek üzemeltetése - beleértve az üzemelés megszüntetésével járó tevékenységet is - időtartamára a bányavállalkozó, az ingatlan tulajdonosának fizetendő kártalanítás ellenében, szolgalmi jog alapítását igényelheti. A törvény hatálya alá tartozó létesítmények rendeltetésszerű üzemeltetéséhez szükséges eszközök, különösen energiaellátó, adatátviteli, katódvédelmi eszközök (a továbbiakban: bányauzemi kábel), technológiai célú csővezetékek és egyéb eszközök elhelyezése, üzemben tartása céljára a bányavállalkozó a biztonsági övezet mértékében, az ingatlantulajdonosnak fizetendő kártalanítás ellenében, szolgalom alapítását igényelheti.

(4) A szolgalom alapján a bányavállalkozó jogosult a tevékenység végzéséhez szükséges mértékben az ingatlan igénybevételére, különösen ellenőrzés, javítás, karbantartás, kapacitásfenntartás és -bővítés, az üzemelés, a biztonság fenntartása, az üzemzavar megelőzése és elhárítása érdekében szükséges intézkedések végrehajtására.

(5) Az ingatlan igénybevétele során okozott kárt a bányakárookra vonatkozó szabályok szerint kell megtéríteni. A szolgalom szerinti korlátozással megegyezően kell az ingatlanban keletkezett kárt megtéríteni. A szolgalom alapításáról, továbbá a kártalanítás módjáról és mértékéről a bányavállalkozónak az ingatlan tulajdonosával (vagyonkezelőjével, használójával) ajánlat megküldésével kell az egyezség létrehozását megkísérelnie. Megegyezés hiányában a szolgalom alapítását és az annak fejében járó kártalanítást a bányavállalkozó kérelmére a Kormány általános hatáskörű területi államigazgatási szerve állapítja meg. A szolgalom alapítására irányuló eljárásra a kisajátítási eljárás szabályait kell alkalmazni. A megállapodáson és a hatósági határozaton alapuló jog a Ptk. 108. § és 171. §-ában, valamint az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény 16. §-ának *f*) pontjában foglalt rendelkezések alkalmazása során azonos megítélés alá esik.

(6)

(7) A koncessziós szerződésben az állam által vállalt kisajátítással kapcsolatban felmerült kiadásokat (kártalanítás, eljárási költségek stb.) a bányavállalkozó köteles viselni. A kiadások összegét a bányavállalkozó köteles a kisajátítási eljárásban az állam képviseletében eljáró szervezetnek megelőlegezni. Egyéb esetben a bányászati célból történő kisajátítást a bányavállalkozó harmadik személy kisajátítást kérőként kérheti, a kisajátítással kapcsolatos kártalanítást, költségeket a bányavállalkozó köteles megfizetni. A kisajátított ingatlan mindkét esetben az állam tulajdonába kerül, a kisajátított ingatlanon - a bányászati jogosultság időtartama alatt - a bányavállalkozót megilletik az ingatlan birtoklására és ingyenes használatára vonatkozó jogok.

(8)

38/A. § (1) A gázellátásról szóló külön törvény szerinti elosztói engedélyes, illetve az elosztóvezeték tulajdonosa és a vezetékes propán-, butángáz-szolgáltató (a továbbiakban együtt: engedélyes) idegen ingatlan használatára

a) előmunkálati jogot,

b) vezetékjogot,

c) használati jogot, illetve

d) kisajátítást
kérhet.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott jogok gyakorlása során

a) a jelek elhelyezésével, a mérésekkel, a vizsgálatokkal,

b) a létesítmények elhelyezésével, illetőleg azok megközelítésével, az azokon való munkavégzéssel,

c) az ingatlan használatának akadályozásával (korlátozásával), valamint piaci értékének csökkenésével okozott kárt az engedélyes az ingatlan tulajdonosának, használójának (a továbbiakban együtt: tulajdonos) köteles megtéríteni.

(3) Az (1) bekezdésben felsorolt jogok egyéb kivett helyen is kizárólag a kivett hely jogosítottja előzetes hozzájárulásával gyakorolhatók.

(4) Az (1) bekezdés szerinti jogok megszűnése esetén az engedélyes, illetőleg az elosztóvezeték tulajdonosa köteles az ingatlan eredeti állapotát helyreállítani.

(5) Az előmunkálati jogot és a vezetékjogot, továbbá - megállapodás hiányában - a használati jogot a bányafelügyelet engedélyezi, a kisajátítási eljárást a külön jogszabályban meghatározott szervezet folytatja le.

(6) A felszíni ingatlan korlátozására vonatkozó jogok tartalmával, engedélyezésével, megszűnésével és a kártalanítással kapcsolatos részletes szabályokat a Kormány rendeletben állapítja meg.

Előmunkálati jog

38/B. § (1) A gázelosztó-vezeték (a továbbiakban: elosztóvezeték) létesítésével kapcsolatban az engedélyes, illetőleg az elosztóvezeték tulajdonosa előmunkálati jog engedélyezését kérheti.

(2) Az előmunkálati jog alapján az ingatlan tulajdonosa kártalanítás ellenében köteles tűrni, hogy ingatlanán a szükséges jeleket elhelyezzék, a méréseket és a talajvizsgálatot elvégezzék. A munkálatok megkezdése előtt az ingatlan tulajdonosát értesíteni kell.

Vezetékjog

38/C. § (1) Az elosztóvezeték idegen ingatlanon történő elhelyezésére és üzemeltetésére, a biztonsági övezet mértékében, kártalanítás ellenében, az engedélyes, illetőleg az elosztóvezeték tulajdonosa javára vezetékjog engedélyezhető, ha az ingatlan használatát az lényegesen nem akadályozza. Nem kell vezetékjogot megállapítani a közterületen létesített elosztóvezetékre és annak idegen ingatlant érintő biztonsági övezetére. Ebben az övezetben építmény létesítése esetén, ha az építmény használati jellege indokolja, az építési hatóság kötelezheti az elosztói engedélyest a biztonsági övezet csökkentésére.

(2) Az elosztóvezeték az ingatlan tulajdonosának hozzájárulásával is elhelyezhető és üzemeltethető. A tulajdonosi hozzájárulás a vezetékjoggal azonos, e törvényben megállapított jogosultságokat és kötelezettségeket keletkeztet. A tulajdonosi hozzájárulás nem vonható vissza.

(3) Az engedélyes, illetőleg az elosztóvezeték tulajdonosa a vezetékjog alapján az idegen ingatlanon

a) az elosztóvezeték - a hozzá tartozó szerelvényekkel együtt - elhelyezheti és üzemeltetheti,

b) az elhelyezett létesítményeket karbantarthatja, kijavíthatja, átalakíthatja és eltávolíthatja,

c) a vezeték mentén lévő, a biztonsági övezetet sértő fákat, bokrokat, azok ágait, gyökereit eltávolíthatja,

d) a miniszternek a vízgazdálkodásért felelős miniszter, valamint az elektronikus hírközlésért felelős miniszter egyetértésével kiadott rendeletében meghatározott módon nyomvonalas létesítményt, folyót, vízfolyást, tavat, csatornát és építményt megközelíthet, keresztezhet.

(4) A vezetékjog ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzését az engedélyes, valamint az elosztóvezeték tulajdonosa köteles kérni. A vezetékjog a gázelosztó-vezeték mindenkori engedélyesét, illetőleg tulajdonosát illeti meg, és az ingatlan mindenkori tulajdonosát terheli. A vezetékjog a jogerős határozat, illetve a tulajdonos hozzájárulása alapján a bejegyzés előtt is gyakorolható.

(5) A vezetékjog megszűnik, ha az engedélyes, illetőleg az elosztóvezeték tulajdonosa a (3) bekezdés a) pontjában meghatározott létesítményeket az engedélyezéstől számított öt éven belül nem építi meg, vagy azokat véglegesen eltávolítja.

(6) A vezetékjog megszűnése esetén az ingatlan-nyilvántartásból való törlést az engedélyes, illetőleg az elosztóvezeték tulajdonosa köteles kérni, annak elmulasztása esetén az engedélyes, illetőleg az elosztóvezeték tulajdonosa költségére az ingatlan tulajdonosa is jogosult kérni. Az ingatlantulajdonos törlési kérelmének teljesítéséhez szükséges nyilatkozatot a vezetékjog volt jogosultja köteles kiadni.

Használati jog

38/D. § (1) Az elosztóvezetékhez tartozó gázfogadó állomást, mérőállomást, körzeti vagy egyedi nyomásszabályozó állomást, vezetékes propán-, butángáz-szolgáltatás esetén a propán-, butángázok és ezek elegyeinek tárolására szolgáló tartályt, konténeret idegen ingatlanon használati jog alapján szabad létesíteni, illetve elhelyezni, üzemeltetni, javítani és karbantartani.

(2) A használati jog az ingatlantulajdonossal kötött megállapodás alapján keletkezik.

(3) Az engedélyes, illetőleg az elosztóvezeték tulajdonosa az ingatlan használatára vonatkozó használati jog megállapítását a bányafelügyelettől kérheti, ha megállapodás hiányában használati jogot létesíteni nem lehet.

(4) A használati jog ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzését az engedélyes, illetőleg az elosztóvezeték tulajdonosa köteles kérni. A használati jog a mindenkori engedélyest, illetőleg az elosztóvezeték tulajdonosát illeti meg és az ingatlan mindenkori tulajdonosát terheli. A bejegyzés késedelme a jog gyakorlását nem érinti.

(5) Megszűnik a használati jog, ha az engedélyes, illetőleg az elosztóvezeték tulajdonosa a használati joggal terhelt ingatlanon az (1) bekezdésben meghatározott berendezést a jog keletkezésétől számított öt éven belül nem építi meg, vagy azt véglegesen eltávolítja. Megszűnik a használati jog a felek megállapodásával is.

(6) A használati jog megszűnése esetén az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett használati jog törlését az engedélyes, illetőleg az elosztóvezeték tulajdonosa köteles kérni, annak elmulasztása esetén az engedélyes, illetőleg az elosztóvezeték tulajdonosa költségére az ingatlan tulajdonosa is jogosult kérni. Az ingatlantulajdonos törlési kérelmének teljesítéséhez szükséges nyilatkozatot a használati jog volt jogosultja köteles kiadni.

Kisajátítás

38/E. § Az elosztó vezetékhez tartozó gázfogadó állomás és körzeti vagy egyedi gáznyomás szabályozó állomás, propán-, butángáz-tartály, konténer elhelyezése céljából történő kisajátításnak a kisajátításra vonatkozó külön törvény rendelkezései szerint van helye.

A földgáz célvezetékkel kapcsolatos jogok

38/F. § A célvezeték létesítésével és üzemeltetésével kapcsolatos idegen ingatlant terhelő jogok alapítása, fennállása, megszüntetése tekintetében a Ptk. rendelkezéseit kell alkalmazni.

Építési tilalom és korlátozások

39. § (1) A bányavállalkozó a 26/B. § (1) bekezdésében foglalt határidőn belül kérheti a bányafelügyelettől, hogy az kezdeményezze az illetékes építésügyi hatóságnál a mélyművelésre vagy külfejtéses művelésre megállapított bányatelek határai közt fekvő ingatlanra építési és telekalakítási tilalom elrendelését. Az ebből eredő károkat a bányavállalkozó az ingatlan tulajdonosának (vagyonkezelőjének, használójának) köteles megtéríteni. Nem kérheti a bányavállalkozó az építési és telekalakítási tilalom elrendelésének kezdeményezését, ha a bányatelet az ingatlan-nyilvántartásba nem jegyezték be.

(2) A bányavállalkozó a bányateletet vagy biztonsági övezetet érintő valamennyi építési vagy telekalakítási eljárásban ügyfélnek minősül. Ha a bányavállalkozó az építéshez vagy telekalakításhoz olyan feltételek előírását kezdeményezi, amelyek kifejezetten a bányaművelés okozta hátrányok elkerülését célozzák, úgy köteles az ebből eredő, még meg nem térített károkat az ingatlan tulajdonosának (vagyonkezelőjének, használójának) megtéríteni.

(3) A területrendezési tervek, illetőleg a településrendezési eszközök kidolgozásánál - a bányafelügyelet megkeresésével - figyelembe kell venni a nyilvántartott ásványi nyersanyagvagyonot tartalmazó területeket. A bányafelügyelet javaslatára a megállapított bányatelek területén a szabályozási tervekben területfelhasználási, illetőleg építési korlátozásokat lehet életbe léptetni.

40. §

Bírság, intézkedések és biztosítékok

41. § (1) A bányafelügyelet azt a jogi vagy természetes személyt, valamint jogi személyiség nélküli gazdasági

társaságot, aki vagy amely jogosulatlanul bányászati tevékenységet végez vagy végeztet, bírsággal sújthatja és eltiltja a tevékenység folytatásától, valamint kötelezi a jogosulatlanul kitermelt érték megfizetésére. Jogosulatlanul az folytat bányászati tevékenységet, aki

a) a 4. § szerinti felszíni előkutatást a kötelező bejelentést elmulasztva végzi,

b) bányászati koncesszió vagy bányafelügyeleti engedély nélkül ásványi nyersanyagot termel ki, vagy geotermikus energiát hasznosít,

c) külön jogszabályban előírt hatósági engedély nélkül vagy attól eltérően folytatott tevékenysége során ásványi nyersanyagot termel ki vagy geotermikus energiát hasznosít,

d) bányászati hulladékot engedély nélkül kezel, tárol.

(2) Ha a bányavállalkozó a bányászati tevékenységet szabálytalanul vagy engedélytől eltérő módon gyakorolja, a bányafelügyelet a bányavállalkozót bírsággal sújthatja, a tevékenység folytatását felfüggesztheti, az engedélyt visszavonhatja, illetőleg kezdeményezheti a koncessziós szerződés megszüntetését, és elrendelheti az eredeti állapot helyreállítását, vagy, ha ez már nem lehetséges, a tájrendezést.

(3) Szabálytalanul folytatja a bányászati tevékenységet a bányavállalkozó, ha azt

a) műszaki üzemi terv, illetve kutatási terv nélkül vagy attól eltérően,

b) e törvény III. Részében előírt szabályok megszegésével,

c) a bányajáradék megállapítására vonatkozó, jogszabályban előírt bejelentési, önbevallási vagy befizetési kötelezettségét hibásan, késedelmesen vagy azt elmulasztva,

d) a bányászati tevékenység során keletkező hulladék kezelésére vonatkozó szabályok megsértésével,

e) a geotermikus energia kutatására, kinyerésére, hasznosítására vonatkozó szabályoktól eltérően gyakorolja.

(4) A bányafelügyelet azt a természetes vagy jogi személyt, jogi személyiség nélküli gazdasági társaságot, aki, illetőleg amely külön jogszabály hatálya alá tartozó, a bányafelügyelet által kiadott hatósági engedélyhez kötött gázipari tevékenységet (földgáz tárolása, vezetéken történő elosztása, szállítása, egyéb gázok vezetéken történő szállítása, cseppfolyós propán-bután gázok és ezek elegyei vezetéken történő elosztása, tartályban vagy palackban történő forgalmazása) engedély nélkül végez, bírsággal sújthatja és eltilthatja a tevékenység folytatásától.

(5) Azt a (4) bekezdésben meghatározott gázipari tevékenység végzésére jogosult engedélyest, aki tevékenységét a jogszabályban vagy az engedélyben foglalt előírásoktól eltérő módon gyakorolja, a bányafelügyelet bírsággal sújthatja, tevékenységét felfüggesztheti, az engedélyt visszavonhatja. Abban az esetben, ha az intézkedés a külön törvény hatálya alá tartozó földgázipari tevékenységet érint, a bányafelügyelet a javasolt intézkedésről értesíti a Magyar Energia Hivatalt.

(6) A bírság ismételtelen kiszabható.

(7) A bányavállalkozó bányászati tevékenységből eredő kötelezettségei teljesítésének pénzügyi fedezetére a miniszter a koncessziós szerződésben, a bányafelügyelet az engedélyben a bányavállalkozó ajánlata figyelembevételével biztosítási szerződés megkötését vagy biztosíték adását írja elő. E pénzügyi fedezetnek ki kell terjednie a bányakárok megtérítésére, valamint a tájrendezési kötelezettség teljesítésére - ideértve a hulladékkezelő létesítmények környezeti kárait és rehabilitációs munkálatait - is. Ha a bányavállalkozó a megadott határidőre e kötelezettségének nem tesz eleget, a bányafelügyelet - a kötelezettség teljesítéséig - a bányászati tevékenység megkezdését vagy folytatását felfüggesztheti.

(8) A meg nem fizetett bányajáradékot, bírságot és felügyeleti díjat, valamint ezek késedelmi kamatait adók módjára kell behajtani.

(9) Amennyiben a (4)-(5) bekezdésben foglalt eljárások során a bányafelügyelet megállapítja, hogy az ügy más hatóság hatáskörébe is tartozik, haladéktalanul köteles tájékoztatni a hatáskörrel rendelkező hatóságot.

Bányabezárás, mező felhagyás

42. § (1) A kitermelés befejezésekor a bányabezárásra, a szénhidrogén mező felhagyására kidolgozott műszaki üzemi terv [27. § (4) bek.] elbírálása során vizsgálni kell a megszüntetett bányák föld alatti térségeinek és egyéb közcélra hasznosítható létesítményeinek, illetve a felhagyott szénhidrogéntelepek más célú hasznosítási lehetőségét is. Ennek során figyelemmel kell lenni a meddőhányó(k) hasznosítására és megszüntetésére.

(2) A hasznosításra nem kerülő föld alatti bányatértséget olyan állapotban szabad felhagyni, hogy az sem a környezetre, sem a felszínre veszélyt ne jelentsen.

(3) A föld alatti bányatértségek és egyéb bányászati létesítmények más célú hasznosítására készített műszaki tervet a bányafelügyelet engedélyezi, és annak végrehajtását ellenőrzi.

(4) A bányafelügyeletnek a (3) bekezdésben meghatározott engedélyében az érdekelt önkormányzat hozzájárulása

alapján intézkednie kell a közüzemi vízellátást szolgáló létesítmények megszüntetéséről vagy közérdekből történő további üzemeltetéséről.

IV. RÉSZ

A BÁNYÁSZAT ÁLLAMI FELÜGYELETE

A BÁNYAFELÜGYELET

43. § (1) A bányászattal kapcsolatos közigazgatási feladatokat a bányafelügyelet látja el.

(2) A bányafelügyelet feladata, hogy a felügyelete alá tartozó tevékenységek (44-46. §) végzése során védje a dolgozók életét, testi épségét és egészségét, ellenőrizze az ásvány- és geotermikusenergia-vagyonnal való gazdálkodásra, a környezet-, a táj- és a természetvédelemre, valamint a műszaki biztonságra és a tűzvédelemre vonatkozó szabályok megtartását.

(3) A bányafelügyelet a hatósági felügyelete keretében - az e törvényben és a külön jogszabályokban meghatározott - műszaki-biztonsági, munkavédelmi, építésügyi hatósági, építésfelügyeleti, ásványvagyon-gazdálkodási, piacfelügyeleti és földtani hatásköröket gyakorol. A bányafelügyelet tűzvédelmi hatósági jogköre a bányák föld alatti, valamint ezzel egy tekintet alá eső külszíni részére terjed ki.

(4) A bányafelügyelet és az állami földtani feladatokat ellátó szerv központi szervének döntéseit felügyeleti jogkörben megváltoztatni vagy megsemmisíteni nem lehet.

(5)-(6)

(7) A bányafelügyelet készíti elő a miniszter ásványvagyon-gazdálkodással, valamint a koncessziós szerződésekkel kapcsolatos döntéseit, továbbá előkészíti a 34. § (2) bekezdésében foglalt bányászati, valamint gázipari biztonsági szabályzatokat, és ellenőrzi azok végrehajtását.

(8)

(9) A bányafelügyelet működését saját bevételeiből és központi költségvetési támogatásból fedezi. A bányafelügyelet részére felügyeleti tevékenységéért a bányatelek jogosítottja, a földgáztárolói, -szállítói és elosztói, PB-gáz forgalmazói engedélyes, valamint a bányászati hulladék kezelője felügyeleti díjat köteles fizetni. A felügyeleti díj éves mértéke a bányatelekből a tárgyévvel megelőző évben kitermelt ásványi nyersanyag bányajáradék-köteles része értékének 0,4%-a, engedélyes tevékenység esetében a tárgyévvel megelőző évi árbevétel 0,4%-a, valamint amennyiben a bányászati hulladék kezelője a bányavállalkozótól eltér, akkor a bányászati hulladék kezelőjének tevékenysége tárgyévvel megelőző évi árbevételének 0,04%-a. A bányafelügyelet eljárásaiért igazgatási-szolgáltatási díjat kell fizetni. A felügyeleti díj - legfeljebb a tárgyévre megállapított fizetési kötelezettség mértékéig - csökken a fizetésre kötelezett által a bányafelügyelet eljárásaiért a tárgyévben megfizetett igazgatási-szolgáltatási díjak összegével.

(10) A bányászati igazgatási feladatokat ellátó személyek részére igazolványt, a hatósági feladatokat ellátó személyek részére az igazolvánnyal azonos sorszámú szolgálati jelvényt kell biztosítani.

43/A. § (1) A szilárd ásványi nyersanyag esetében a bányatelek megállapításra indított eljárásban, valamint a kutatási, kitermelési, szüneteltetési vagy bányabezárási, illetőleg mezőfelhagyási műszaki üzemi tervek jóváhagyására indult eljárásban, továbbá a bányafelügyelet építésügyi hatósági hatáskörébe tartozó engedélyezési eljárásokban a műszaki üzemi tervben tervezett bányászati tevékenységgel ténylegesen igénybe vett területekkel, valamint a létesítmény és biztonsági övezete területével érintett ingatlan tulajdonosa, továbbá az, akinek az ingatlanra vonatkozó jogát az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezték, ügyfélnek minősül.

(2) A bányafelügyelet az eljárás megindításáról az ügyfelet tíz napon belül értesíti.

(3)

(4)

43/B. § (1) A bányatelek megállapítására indított eljárás során az ügyintézés határideje három hónap, a kutatási jog adományozására vonatkozó eljárás ügyintézési határideje húsz nap.

(2) Ha az ügyfél a kérelmet hiányosan nyújtotta be, a bányafelügyelet a kérelem beérkezésétől számított tizenöt napon belül hiánypótlásra hívja fel.

(3)

(4) A műszaki üzemi tervek jóváhagyására indított eljárásban e törvény alapján iratbetekintésre jogosult a műszaki

üzemi tervben körülhatárolt terület 500 méteres környezetében lévő ingatlan tulajdonosa, továbbá az, akinek az ingatlanra vonatkozó jogát az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezték.

(5) Hivatalból indított eljárásban a bányafelügyelet felhívására az ügyfél köteles közölni az érdemi döntéshez szükséges adatokat.

(6) A bányafelügyelet

a) a műszaki üzemi terv jóváhagyására irányuló határozatát munkavédelmi, környezet- vagy természetvédelmi okból, továbbá közérdekű közlekedési infrastruktúra kialakítása, illetve az energiaellátás folyamatos biztosítása érdekében,

b) a 41. § (1)-(5) és (7) bekezdése alapján tevékenység eltiltására irányuló határozatát munkavédelmi, környezet- vagy természetvédelmi okból, továbbá közérdekű közlekedési infrastruktúra kialakítása, illetve az energiaellátás folyamatos biztosítása érdekében,

c) a bányászati létesítmény környezetet veszélyeztető állapotának megszüntetésére irányuló határozatát munkavédelmi, környezet- vagy természetvédelmi okból, továbbá közérdekű közlekedési infrastruktúra kialakítása, illetve az energiaellátás folyamatos biztosítása érdekében,

d) vezetékjog, használati jog alapítására irányuló határozatát közérdekű közlekedési infrastruktúra kialakítása, továbbá az energiaellátás folyamatos biztosítása érdekében,

e) a bányászati hulladék kezelésével kapcsolatos döntését környezet- vagy természetvédelmi okból vagy a személy- és vagyonbiztonság érdekében

fellebbezésre tekintet nélkül végrehajthatóvá nyilváníthatja.

43/C. § (1) A bányatelek megállapítási, a kutatási, kitermelési, szüneteltetési, bányabezárási, mezőfelhagyási, műszaki üzemi tervek engedélyezési eljárásaiban, továbbá a bányafelügyelet hatáskörébe tartozó építésügyi hatósági engedélyezési eljárásokban hozott határozatok fellebbezéssel nem támadott rendelkezései tekintetében, szolgalm-, vezetékjog-, használati jog-alapítási eljárásban a jogorvoslattal nem érintett ingatlanra - ezen belül önállóan a szolgalm-, vezetékjog-, használati jog-alapításra és a kártalanításra - beáll a jogerő, ha a döntés egyes rendelkezései ellen nyújtottak be fellebbezést, és az ügy jellegéből adódóan a fellebbezés elbírálása nem hat ki a fellebbezéssel meg nem támadott rendelkezésekre.

(2) A bányatelek megállapító jogerős határozattal szemben az első műszaki üzemi tervet jóváhagyó határozat jogerőre emelkedéséig, de legfeljebb a közigazgatási hatósági eljárás általános szabályairól szóló törvényben meghatározott jogvesztő határidőn belül lehet újrafelvételi eljárást kezdeményezni. A bányászati jog átruházások tárgyában hozott jogerős határozattal szemben újrafelvételi eljárás nem kezdeményezhető.

(3)

44. § (1) A bányafelügyelet hatáskörébe tartozik - figyelemmel a 43. § (3) bekezdésében foglaltakra -:

a) az ásványi nyersanyagok bányászata,

b) a bányászati és földtani kutatási célt szolgáló föld alatti létesítmények, valamint az e cél érdekében végzett mélyfúrás,

c) a megszünt föld alatti bányák nyitva maradó térségeinek fenntartása és felhagyása,

d) a geotermikus energia kutatása, energetikai célra történő kinyerése és hasznosítása, az ehhez szükséges létesítmények és berendezések építése, használatbavétele és üzemeltetése,

e) szénhidrogén-termelésben, -előkészítésben és az elsődleges feldolgozásban használt technológiai létesítmény, csővezeték, a szénhidrogén-szállító-, a földgázelosztó- és célvezeték, valamint az egyéb gázok és ezek termékei szállítóvezetékének építése, használatbavétele, üzemeltetése, elbontása és felhagyása,

f) szénhidrogén tárolására alkalmas földtani szerkezetek kutatása, tárolásra történő hasznosítása, az ehhez szükséges létesítmények és berendezések építése, használatbavétele és üzemeltetése,

g) a cseppfolyós propán-bután gázok és ezek elegyeinek töltő és tároló, a töltőüzemben lévő nyomáspróbázó és javító létesítményei, azok berendezései, valamint elosztóvezetékei építése, használatbavétele, üzemeltetése és elbontása,

h) a polgári célú robbantóanyag raktárainak építése, használatbavétele és üzemeltetése,

i) a meddőhányók létesítése, hasznosítása és megszüntetése,

j) a gyutaccsal nem indítható polgári célú robbantóanyagoknak a felhasználás és a forgalmazás helyszínén vagy telephelyén keveréssel történő előállítás,

k) a polgári robbantási tevékenység,

l) egyes nem bányászati célt szolgáló, bányászati módszerekkel végzett föld alatti tevékenységek (aknamélyítés, mélyfúrás, alagút- és vágathajtás) a mélyépítés kivételével,

m) a robbantástechnikai kutató tevékenység,

n) a bányászati hulladék kezelése, és az ehhez szükséges létesítmények és berendezések építése, használatbavétele és üzemeltetése, valamint bezárása és utógondozása.

o) az *a)-n)* pontokban felsorolt tevékenységekhez és létesítményekhez alkalmazott nyomástartó berendezések és rendszerek építése, használatbavétele, üzemeltetése és elbontása,

p) a földtani közeg és az ásványi nyersanyagok megkutatottsági szintjének növeléséhez és az adatok nyilvántartásához fűződő állami érdek érvényesítése,

q) a földtani közeg által okozott veszélyek és káros folyamatok elleni védelem szempontjainak érvényesítése,

r) a földtani közeg hasznosítási lehetőségeinek számbavétele, értékelése és a hasznosítás földtani feltételeinek meghatározása.

(2) Polgári felhasználású robbanóanyag forgalmazását és polgári robbantási tevékenység végzését a bányafelügyelet annak engedélyezi, aki megfelel a külön jogszabályban meghatározott feltételeknek. A bányafelügyelet a tevékenység folytatására engedéllyel rendelkezőkről nyilvántartást vezet.

(3) A szolgáltatási tevékenység megkezdésének és folytatásának általános szabályairól szóló törvény szerinti szabad szolgáltatásnyújtás jogával rendelkező szolgáltató határon átnyúló szolgáltatásnyújtás keretében történő polgári felhasználású robbanóanyag-forgalmazási tevékenység folytatására irányuló szándékát köteles a bányafelügyeletnek bejelenteni.

(4) A nyomástartó berendezést vizsgáló szakértői vagy felügyeleti tevékenységek folytatását a bányafelügyelet annak engedélyezi, aki büntetlen előéletű, rendelkezik a Kormány rendeletében meghatározott szakmai képzéssel, gyakorlati idővel, és megfelel az ott meghatározott egyéb feltételeknek. A bányafelügyelet a tevékenység folytatására engedéllyel rendelkezőkről nyilvántartást vezet.

(5) A bányafelügyelet - tudomására jutását követően - haladéktalanul köteles intézkedni a hatósági felügyelete alá tartozó tevékenységek gyakorlásával kapcsolatban a 2. §-ban meghatározott közérdek sérelmének megelőzésére, illetőleg megszüntetésére.

44/A. § (1) Ha e törvény vagy a felhatalmazása alapján kiadott jogszabály földtani szakkérdésben szakértő igénybevételét írja elő, vagy szakértő igénybevételéhez jogkövetkezményt állapít meg, - az igazságügyi szakértőkről szóló törvény szerint igazságügyi szakértői tevékenység végzésére jogosult szakértő kivételével - szakértőként kizárólag a bányafelügyelet engedélyével rendelkező személy vehető igénybe, valamint a jogszabályban meghatározott jogkövetkezmények csak az ilyen személy igénybevételéhez fűződnek.

(2) Az (1) bekezdés szerinti szakértői tevékenység folytatását a bányafelügyelet annak engedélyezi, aki büntetlen előéletű, rendelkezik az e törvény felhatalmazása alapján a miniszter rendeletében meghatározott szakmai képzéssel, és megfelel az ott meghatározott egyéb feltételeknek.

(3) A bányafelügyelet a szakértői tevékenység folytatására engedéllyel rendelkező személyekről nyilvántartást vezet, amely tartalmazza a szakértői tevékenység végzésére jogosult személy természetes személyazonosító adatait. A nyilvántartásból kizárólag a szakértői tevékenység végzésére való jogosultság igazolása céljából szolgáltatható adat.

44/B. § (1) Hites bányamérői tevékenységet csak az folytathat, aki rendelkezik a bányafelügyelet engedélyével. A kérelemben meg kell jelölni a kérelmező természetes személyazonosító adatait.

(2) A bányafelügyelet annak engedélyezi hites bányamérői tevékenység folytatását, aki büntetlen előéletű, és megfelel az e törvény felhatalmazása alapján kiadott rendeletben meghatározott egyéb feltételeknek. A bányafelügyelet az engedély kiadásával egyidejűleg nyilvántartásba veszi a szolgáltatót.

(3) A bányafelügyelet a hites bányamérői tevékenység folytatására engedéllyel rendelkező személyekről nyilvántartást vezet, amely tartalmazza a tevékenység végzésére jogosult személy természetes személyazonosító adatait. A nyilvántartásból kizárólag a hites bányamérői tevékenység végzésére való jogosultság igazolása céljából szolgáltatható adat.

44/C. § (1) A nyomástartó berendezést vizsgáló szakember vagy felügyeleti személy, a földtani szakértő és a hites bányamérő a tevékenységi engedély megszerzése céljából a bányafelügyelet részére

a) hatósági bizonyítvánnyal igazolja azt a tényt, hogy büntetlen előéletű, vagy

b) kéri, hogy az arra vonatkozó adatokat, amely szerint büntetlen előéletű, a bünyügyi nyilvántartó szerv a bányafelügyelet részére - annak az engedély kiadásának elbírálása céljából benyújtott adatigénylése alapján - továbbítsa.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott adatigénylés során a bányafelügyelet arra vonatkozóan igényelhet adatot a bünyügyi nyilvántartó szervtől, hogy a tevékenységi engedély iránti kérelmet benyújtó személy büntetlen előéletű.

(3) A bányafelügyelet hatósági ellenőrzés keretében ellenőrzi azt is, hogy a tevékenységi engedéllyel rendelkező személy büntetlen előéletű.

(4) A bányafelügyelet az (1)-(3) bekezdésében meghatározott körülmény igazolása céljából kezeli

a) a tevékenységi engedély iránti kérelmet benyújtó,

b) tevékenységi engedéllyel rendelkező

nyomástartó berendezést vizsgáló szakember vagy felügyeleti személy, a földtani szakértő és a hites bányamérő azon

adatait, amelyeket az e célból a büntügyi nyilvántartó szerv által kiállított hatósági bizonyítvány tartalmaz.

(5) A (4) bekezdésben meghatározott személyes adatokat a bányafelügyelet

a) a tevékenységi engedély iránti eljárás jogerős befejezéséig,

b) a tevékenységi engedély kiadása esetén a hatósági ellenőrzés időtartamára vagy a tevékenységi engedély visszavonására irányuló eljárásban az eljárás jogerős befejezéséig kezeli.

A mélységi vizek felszínre hozatalának bányahatósági felügyelete

45. § (1) A bányafelügyelet látja el a mélységi vizek felszínre hozatalára irányuló, bányászati technológiával végzett munkálatok hatósági biztonságtechnikai felügyeletét. A hatósági felügyelet keretében a bányafelügyelet a munkálatok és az üzemben tartás biztonságára és szakszerűségére vonatkozó kérdésekben közvetlenül intézkedik, a vízvagyon védelmére szolgáló intézkedések megtételét pedig a környezetvédelmi és a vízügyi hatóságnál kezdeményezi.

(2)

(3) A bányafelügyelet hatáskörébe tartozik a szénhidrogénnel együtt felszínre hozott víz szénhidrogén tárolókban történő elhelyezésének hatósági felügyelete.

Föld alatti tároló térségek hatósági felügyelete

46. § (1) A bányafelügyelet műszaki-biztonsági, munkabiztonsági és munkaügyi felügyeletet gyakorol a 300 m²-nél nagyobb alapterületű, bányászati módszerekkel kialakított, természetes kőzetréteggel fedett, föld alatti térségek (föld alatti tároló térségek) létesítésére, használatbavételére és megszüntetésére irányuló tevékenységek felett.

(2) A föld alatti tároló térségekről a Kormány által rendeletben kijelölt szerv nyilvántartást vezet.

(3) A föld alatti tároló térségek állagának megővéséről a tulajdonosa (kezelője) köteles gondoskodni.

47. §

48. §

V. RÉSZ

FOGALOMMEGHATÁROZÁSOK

49. § E törvény alkalmazásában:

1. „*Ásványi nyersanyag*”: olyan ásványi anyag, mely a fennálló tudományos-technikai fejlettségi szinten hasznosítható. Nem minősül ásványi nyersanyagoknak a külön törvény hatálya alá tartozó talaj és halmazállapotától függetlenül a víz.

2. „*Ásványvagyon*” az ásványi nyersanyagoknak azon része, amelynek mennyiségét és minőségét földtani, valamint bányaműszaki és -gazdasági szempontok alapján becsléssel vagy számítással határozzák meg.

3. „*Ásványvagyon gazdálkodás*” tevékenységek, intézkedések, termelési programok, kutatási, feltárási, művelési rendszerek és módszerek, melyek az ásványi nyersanyagok gazdaságos kitermelését úgy szolgálják, hogy a lelőhely művelésbe nem vont részeit nem károsítják, megóvják abból a célból, hogy azok a későbbiekben kitermelhetők legyenek; és egyben lehetővé teszik a veszteségek csökkentését és az ásványi nyersanyagvagyon műszakilag lehetséges és a piaci viszonyok által indokolt minél teljesebb kitermelését.

4. „*Bányászat (bányászati tevékenység)*”: ásványi nyersanyagok kutatása, feltárása és kitermelése, az e tevékenységek során keletkező hulladékok kezelése, valamint az ásványvagyon-gazdálkodás. Bányászati tevékenységnek minősül:

a) a kitermelt ásványi nyersanyag helyben végzett előkészítése, osztályozása, a szénhidrogén-bányászatban elsődleges feldolgozása,

b) a haszonanyagok helyben végzett készletezése,

c) a bánya szüneteltetése, bezárása, a szénhidrogénmező felhagyása,

d) a bányászati tevékenység befejezését követő tájrendezés,

e) a szénhidrogén tárolására alkalmas földtani szerkezetek kutatása, tárolásra történő kialakítása és hasznosítása,
f) a geotermikus energia kutatása, kinyerése és hasznosítása, továbbá
g) az a)-f) pontokban meghatározott tevékenységek során keletkezett hulladék kezelése is.

5. „*Bányavállalkozó*” a bányászati tevékenység végzésére jogosult jogi vagy természetes személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező társaság (a továbbiakban együtt: személy).

Bányavállalkozónak minősül e törvény

a)

b) 2. §-ának, 16. § (4) bekezdésének, 18. §-ának, 21. § (1) bekezdésének, 24. § (1) bekezdésének, 28. § (1) bekezdésének, 31-35. §-ainak, 37-38. §-ainak, 41. §-ának szabályai alkalmazásában, a szénhidrogén szállítóvezetékek létesítésére és üzemben tartására, valamint

c) 2. §-ának, 21. § (1) bekezdésének, 28. § (1) bekezdésének, 31-34. §-ainak, 41-42. §-ainak szabályai, alkalmazásában a megszűnt föld alatti bánya nyitva maradó térségének fenntartására, hasznosítására jogosult személy is.

6. „*Előkészítés*” a kitermelést közvetlenül követő tevékenység - ideértve az ehhez tartozó zagytározó létesítését, használatát és megszüntetését -, amely magában foglalja az ásványi nyersanyagok üzemi gyűjtését, szállítását, fizikai elválasztását, felaprózását, osztályozását, kioldását és mechanikai fizikai, biológiai, termikus vagy kémiai módszerekkel történő dúsítását, a kőolaj, földgáz tisztítását, szétválasztását, de nem ideértve az olvasztást, a termikus gyártási folyamatokat és a kohászati eljárásokat.

7. „*Előkutatás*” az ásványi nyersanyag lelőhely meglétének kimutatására, valamint az ásványi nyersanyag megközelítő elterjedésének, mennyiségének meghatározására irányuló kutatás.

8. „*Elsődleges feldolgozás*” az előkészítést közvetlenül követően a bányavállalkozó által végzett az a tevékenység, amellyel az előkészített ásványi nyersanyagot továbbfeldolgozásra vagy továbbfelhasználásra alkalmassá teszi (propán-bután kinyerés, gázolin feldolgozás; brikettgyártás stb.).

9. „*Feltárás*” az ásványi nyersanyag kitermelésének megkezdésére irányuló bányászati tevékenység.

E törvény alkalmazásában feltárás

- a mélyműveléses bányászatban a bányanyitás (főfeltárás), a mezőfeltárás és a fejtéselőkészítés,
- a külfejtéses bányászatban a meddőréteg eltávolítása (letakarás) és a nyitóárok kialakítása,
- a szénhidrogén-bányászatban és a geotermikus energiahordozó hasznosításában a mező fejlesztése és próbatermelés, illetve a kutatás és feltárás alatti termelés.

10. „*Földtani kutatás*” a földkéreg anyagi, szerkezeti és fejlődéstörténeti sajátosságainak megismerésére irányuló műszaki-tudományos tevékenység, kivéve a védett és védelemre érdemes természeti értékek kutatása.

11. „*Geotermikus energia*”: a földkéreg belső hőenergiája.

12. „*Geotermikus energiahordozók*” e törvény alkalmazásában azok a különböző halmazállapotú anyagok (pl. felszín alatti vizek, gőzök), melyek a földkéreg belső energiájának hőenergetikai célú hasznosítását kitermeléssel vagy más technológia alkalmazásával lehetővé teszik.

13. „*Ipari robbantási tevékenység*” a nem honvédelmi vagy karhatalmi célú robbantásra szolgáló robbantóanyag forgalmazása, tárolása, őrzése, felhasználása és megsemmisítése.

14. „*Ipari vagyon*” a földtani vagyonnak az a része, amely az adott időpontban gazdaságosan kitermelhető.

15. „*Kitermelés*” az ásványi nyersanyag természetes előfordulási helyéről történő lefejtése, elválasztása, felszínre hozatala. E törvény alkalmazásában kitermelésnek minősül az elhagyott meddőhányókból történő ásványi nyersanyag kitermelése is.

16. „*Kivett hely*”: ahol bányászati tevékenységet a kivettség tárgya szerint hatáskörrel rendelkező illetékes hatóság hozzájárulásával, az általa előírt külön feltételek megtartásával szabad folytatni. Kivett helynek minősül a belterület, a külterület beépítésre szánt része, a közlekedési célt szolgáló terület, temető, vízfolyás vagy állóvíz medre, függőpálya vagy vezeték biztonsági, illetve védő övezete, vízi létesítmény, ivóvíz, ásvány-, gyógyvíz, bármely forrás és kijelölt védőterülete, védőerdő, gyógy- és üdülőhely védőövezete, a védett természeti terület, a műemléki, illetve régészeti védelem alatt álló ingatlan, továbbá a honvédelmi létesítmények területe, a külfejtés vonatkozásában a termőföld, valamint amit jogszabály a bányászati tevékenység tekintetében annak minősít.

17. „*Kutatás*”: olyan földtani (geológiai, geofizikai, geokémiai) és mérnöki módszerekkel végzett bányászati tevékenység, amelynek célja:

a) az ásványi nyersanyagok lelőhelyének felfedezése,

b) a felfedezett ásványi nyersanyag lelőhely lehatárolása és mennyiségi, minőségi megismerése, továbbá

c) a geotermikus energia földkéregbeli viszonyainak megismerése, valamint

d) a földtani szerkezetek megismerése szénhidrogén föld alatti tárolására való alkalmasság szempontjából.

18. „*Kutatási terület*”: a koncessziós szerződésben vagy a kutatási jogot adományozó határozatban meghatározott

ásványi nyersanyag, vagy geotermikus energia kutatására körülhatárolt terület.

19. „*Lelőhely*” az ásványi nyersanyagok természetes előfordulásának helye (pl. réteg, telep, lerakódás).

20. „*Nyílt terület*” minden olyan terület, amely meghatározott ásványi nyersanyag vonatkozásában nem minősül zárt területnek.

21. „*Meddőhányó*”: az ásványi nyersanyag kitermelése során vagy azzal együtt kitermelt és attól leválasztott szilárd meddőanyagok felhalmozott tömege.

22. „*Szénhidrogén-szállítóvezeték*” (*távvezeték*): tartozékaival és alkotórészeivel együtt az a csővezeték, amely a földgázt, kőolajat vagy ezek termékeit a termelés (előkészítés, gyártás, tárolás) kiadó pontjától (kőolaj, földgáz-előkészítő üzem, kőolaj-finomító, gázfeldolgozó üzem), indító állomásától, illetve az országhatár átlépésétől a felhasználás (lakótelepülés, ipari létesítmény), feldolgozás átadó állomásáig, illetve az országhatárig szállítja.

A szállítóvezeték alkotórészei:

- indító- és átadóállomás,

- a szállítóvezeték üzemeltetését szolgáló technológiai létesítmények (nyomásfokozó, töltő, lefejtő, lefúvató, szakaszoló, tisztító állomások) és a nyomvonal jelzésére szolgáló berendezés,

- a szállítóvezeték üzemeltetését, irányítását, ellenőrzését szolgáló létesítmények és berendezések (távfelügyeleti, hírközlési, korrózióvédelem) a távadat átviteli biztosító szolgáltatás hozzáférési pontjái.

A bányavállalkozó tulajdonában lévő távadat-átviteli eszközök a szállítóvezeték tartozékai.

23.

24. „*Zárt terület*”: meghatározott ásványi nyersanyag kutatása, feltárása, kitermelése céljából lehatárolt, koncessziós pályázatra kijelölhető terület. Zárt területnek kell tekinteni a már megállapított bányászati joggal fedett területeket az adott ásványi nyersanyag vonatkozásában a jogosultság fennállása alatt. A geotermikus energia vonatkozásában zárt területnek minősül az ország egész területén a természetes felszíntől mért 2500 m alatti földkéreg-rész.

25. „*Növelt hatékonyságú művelési eljárás*”: olyan végső többletolaj kihozatali eljárás, amely megnöveli az elsődleges és másodlagos művelési eljárásokkal kitermelhető olajmennyiséget. A réteg-energia megnövelése termikus, gázos, kémiai vagy egyéb módon (pl. elektromágneses) történik.

26. „*Szolgáltatásra köteles földtani adat*”: azok a földtani adatok, amelyeket földtani vagy ásványi nyersanyagkutatás, kitermelés során a bányavállalkozó közvetlenül vagy a földtani alapadatok feldolgozásával közvetett módon megismer.

27. „*Termőföld*”: e törvény alkalmazásában a település külterületén elhelyezkedő földrészlet, amelyet a ingatlan-nyilvántartásban szántó, szőlő, gyümölcsös, kert művelési ágban tartanak nyilván és az 1-4. minőségi osztályba tartozik.

28. „*Ásványi anyagok*”: a földkéregben előforduló, természetes eredetű, szilárd, folyékony vagy gáznemű, szerves vagy szervetlen vegyületek, valamint kémiai elemek (együttesen: ásványok), illetve ezek térben összefüggő testet alkotó, azonos genetikájú társulásai (kőzetek).

29. „*Haszonanyag*”: az az ásványi nyersanyag, amelyre a bányatelek megállapítása elsődlegesen irányul, amely olyan értéket képvisel, ami az adott földtani-teleptani, műszaki és gazdasági viszonyok között indokoltá teszi kitermelését. Egy bányateleken belül több haszonanyag is lehet.

30. „*Földtani ásványvagyon*”: az ásványi nyersanyag kutatási adatokkal igazolt teljes mennyisége, amelyet az adott ásványi nyersanyagra jellemző paraméterekkel (számbavételi kondíciókkal) - műszaki és gazdasági korlátok alkalmazása nélkül - határoznak meg.

31. „*Kitermelhető ásványvagyon*”: a bányatelek-térben a földtani ásványvagyonnak a pillérekben (határpillér, védőpillér) lekötött vagyonnal csökkentett, a fennálló tudományos-technikai fejlettségi szinten kitermelhető része.

32. „*Meddőanyag*”: egy adott ásványi nyersanyag-kitermelőhely vonatkozásában az olyan ásványi anyag,

- amely a haszonanyag alkotta telep (kőzettest) fölött, alatt, mellett vagy azon belül, de elkülönült kőzettestben fordul elő, és

- amelynek bizonyos mértékű kitermelését a haszonanyag leművelése szükségessé teszi, és

- amelynek meddővé minősítését a bányafelügyelet engedélyezte.

33. „*Mélyépítés*”: e törvény alkalmazásában az a felszín alatti építési tevékenység, ahol az építmény felett nem marad természetes állapotú kőzetréteg, azaz a felszín alatti létesítmény építése a felszínig történő kitakarással történik meg.

34. „*Mélyfúrás*”: azon technológiai folyamat eredménye, amelynek során a lyukkiképzéssel, megtartással és szerelvényezéssel együtt földtani vagy bányászati célból, gépi úton a földkéregben olyan lyukat (henger alakú bányatérseget) hoznak létre, amelynek meghatározott, viszonylag kis átmérőjéhez képest kialakítási hossza (mélysége) nagy. A mélyfúrás lehet függőleges, irányított ferdeségű, illetőleg a lyukkiképzés befejező szakaszában

vízszintes.

35. „*Polgári robbantási tevékenység*”: a polgári felhasználású robbanóanyag gyártása, megszerzése, tárolása, felhasználása, megsemmisítése.

36. „*Célkitermelőhely*” a külön törvény hatálya alá tartozó gyorsforgalmi utak földművei (töltései) megépítéséhez szükséges homok, kavics és agyag ásványi nyersanyag (ideértve ezek változatait és keverékeit is) felszín alatti vizet nem érintő kitermelésére létesített kitermelő hely.

37. „*Magas inertgáz tartalmú földgáz*”: az olyan földgáz, amelyben a nem éghető gázok (joghatású mérésrel meghatározott) aránya eléri vagy meghaladja a 30(térfogat)%-ot.

38. „*Nem hagyományos eredetű és különleges eljárással kitermelhető szénhidrogén*”: az olyan szénhidrogén, amelyet a szénhidrogén-képződés feltételeit biztosító üledékes anyagok pórusaiban létrejött szénhidrogén felhalmozódásból, rendkívül gyenge áteresztőképességű tároló rétegekből, valamely egyedi eljárással, többnyire rétegserkentési vagy a szilárdásvány-bányászatban alkalmazott bányászati technológia alkalmazásával lehet csak kitermelni.

39. „*Egyéb gázok és termékei vezetéke*”: tartozékaival és alkotórészeivel együtt az a szállító-, elosztó csővezeték, amely a földgázon kívüli egyéb gázt, fluidumot vagy ezek termékeit a termelés (előkészítés, gyártás, tárolás) kiadó pontjától (előkészítő üzem, feldolgozóüzem), indító állomásától, illetve az országhatár átlépésétől a felhasználás (lakótelepülés, ipari létesítmény), feldolgozás átdó állomásáig, illetve az országhatárig szállítja.

A vezetékek alkotórészei:

- indító- és átdóállomás,
- a vezeték üzemeltetését szolgáló technológiai létesítmények (nyomásfokozó, töltő, lefejtő, lefúvató, szakaszoló, tisztító állomások) és a nyomvonal jelzésére szolgáló berendezés,

- a vezeték üzemeltetését, irányítását, ellenőrzését szolgáló létesítmények és berendezések (távfelügyeleti, hírközlési, korrózióvédelem) a távadat átvitelt biztosító szolgáltatás hozzáférési pontjáig.

40. „*Szénhidrogén mező*”: egy vagy több, szakmailag igazolható módon ugyanazon földtani szerkezethez vagy szerkezetiileg összefüggő, közös hidrodinamikai rendszerű, jól lehatárolható rétegtani képződményhez tartozó szénhidrogén telepből álló szénhidrogén előfordulás.

41. „*Kinyerés*”: a geotermikus energiának a geotermikus energiahordozóból történő hő ellátási vagy villamos energia előállításra célú elvonása.

42. „*Geotermikus energia hasznosítása*”: azon tevékenység, amely során a kinyert geotermikus energia felhasználásra kerül.

43. „*Bányászati hulladék*”: a bányászati tevékenység során keletkező hulladék, valamint a bauxit feldolgozása során keletkező vörösiszap.

VI. RÉSZ

A BÁNYÁSZOK ERKÖLCSI ÉS ANYAGI MEGBECSÜLÉSE

49/A. § (1) A szakmai hagyományoknak megfelelően minden év szeptemberének első vasárnapját „Bányásznapi” és december 4-ikét „Borbála-napi” címen ünneplik meg az ország bányászai.

(2) A bányászok egyedülálló szakmai hagyományaik és megkülönböztetett munkájuk elismeréseként jogosultak a bányász díszegyenruha viselésére és saját himnuszuk használatára.

(3) A magyar bányászélet és a szakma kulturális emlékeinek gyűjtéséről, feldolgozásáról és bemutatásáról a soproni Központi Bányászati Múzeum és a Magyar Olajipari Múzeum, illetve az általuk koordinált bányászati múzeumi hálózat gondoskodik.

(4)

VII. RÉSZ

HATÁLYBALÉPTETŐ ÉS ÁTMENETI RENDELKEZÉSEK

50. § (1) E törvény a kihirdetését követő 30. napon lép hatályba.

(2) Az e törvény hatálybalépése előtt állami költségvetésből finanszírozott kutatás vagy állami bányavállalatok

tevékenysége során létrejött földtani adatokat, továbbá ásványvagyon számításokat és nyilvántartásokat az állami földtani feladatokat ellátó szerv rendelkezésére kell bocsátani.

(3)

(4)

(5) A törvény 9. §-ában megjelölt területek minősítéséről, a minősítések ötvenként történő felülvizsgálatáról és a koncesszióra jelölhető zárt területek közzétételéről a bányafelügyelet gondoskodik.

(6) E törvény hatálybalépésekor bányászati joggal rendelkező gazdálkodó szervezetek [Ptk. 685. § c) pont] és természetes személyek

a) a bányászati tevékenységet a művelés alatt álló bányáikban tovább folytathatják; valamint

b) kitermelési jogot szereznek az általuk már megkutatott és bányatelekkel lefedett azon területekre, amelyek feltárását a 15. §-ban meghatározott feltételek megfelelő alkalmazása mellett vállalják; továbbá

c) a kiadott és érvényes kutatási engedélyükben meghatározott nyersanyagra a folyamatban lévő kutatásaikat, az engedélyükben meghatározott határidőre, legfeljebb azonban 4 éven belül befejezhetik és a bányatelek megállapítását követően munkaprogram benyújtásával a feltárára és a kitermelésre koncessziós szerződés megkötését kezdeményezhetik a miniszternél, illetőleg az 5. §-ban, valamint a koncesszióról szóló 1991. évi XVI. törvény 2. §-ának *a)* pontjában meghatározott esetekben a bányafelügyelettől az engedély megadását (23. §) kérhetik.

(7) A különleges módszerrel végzett kutatás esetében a kutató kérelmére a miniszter a (6) bekezdés *c)* pontjában meghatározott határidőnél legfeljebb 2 évvel hosszabb határidőt megállapíthat.

(8) A bányászati tevékenységet folytató gazdálkodó szervezetek és természetes személyek e törvény hatálybalépésétől számított 3 hónapon belül kötelesek a miniszternek megküldeni a (6) bekezdésben foglalt rendelkezések alapján elkészített területkimutatásaikat. A határidőre megküldött területkimutatásokba fel nem vett, illetőleg a (6) bekezdés *b)* és *c)* pontjaiban foglalt rendelkezések alapján a felszabadult területekre a miniszter nyilvános pályázatot írhat ki.

(9)

(10) Ha a bányatelek jogosítottja a (8) bekezdésben meghatározott kötelezettségét nem teljesíti, a bányafelügyelet hivatalból intézkedik a mulasztó bányászati jogának törléséről és a földtani adatok beszolgáltatásáról.

(11) E törvénynek az egyes energetikai témájú törvények valamint az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény módosításáról szóló 2010. évi CLXXXI. törvény 1. § (4) bekezdésével megállapított 43. § (9) bekezdésében meghatározott bányavállalkozónak nem minősülő bányászati hulladék kezelő felügyeleti díj fizetési kötelezettsége első alkalommal 2012. január 1. napján keletkezik.

(12)-(14)

50/A. § (1) Felhatalmazást kap a Kormány

a) a földtani kutatásra és a bejelentés alapján végezhető felszíni előkutatásra,

b) e törvény hatálya alá tartozó, hatósági engedély alapján végezhető tevékenységekre,

c) a koncessziós pályázatok elbírálására, a koncesszió átruházásával kapcsolatos kérelemre,

d) a bányajáradékra, annak befizetésére, természetben történő teljesítésére, továbbá a szabálytalanul végzett bányászati tevékenység miatt kiesett bányajáradék pótlására szolgáló térítésre, illetve díjfizetésre,

e) a kutatási jog adományozásra és a kutatási munkaprogram minimális tartalmi követelményeire, a kutatási jogadományhoz tartozó pénzügyi biztosítékre, valamint a kutatási terület kialakítására és mértékére,

f) a biztonsági övezetre és a védőpillérre,

g) a bányatérképekre,

h) a bányászati és gázipari tevékenység biztonságára és üzemi felügyeletére,

i) a felszíni ingatlan tulajdon korlátozására,

j) az intézkedésekre, biztosítékokra, a bírság felső határára, a bírság mértéke megállapításánál mérlegelendő szempontokra,

k) az e törvény szerinti polgári robbantási, polgári felhasználású robbanóanyag forgalmazási, a nyomástartó berendezést vizsgáló szakértői és felügyeleti tevékenységek folytatásának részletes feltételeire, az e tevékenységekre jogosító engedély kiadásának rendjére, az e tevékenységeket végzőkről vezetett nyilvántartás személyes adatot nem tartalmazó adattartalmára, valamint a nyilvántartás vezetésére, továbbá a tevékenységekre jogszabályban vagy hatósági határozatban előírt kötelezettségek be nem tartásának esetén alkalmazandó jogkövetkezményekre, a robbanóanyag forgalmazására és e tevékenységek hatósági felügyeletére,

l) az ásványi nyersanyagok és a geotermikus energia fajlagos értékének, valamint az értékszámítás módjának meghatározására,

m) az ásványvagyon-gazdálkodás részletes követelményeire,

n) a vízgazdálkodásról szóló külön törvény rendelkezései figyelembevételével a bányászat befejezését követően fennmaradó vagy keletkező, a felszín alatti vízkészletet érintő tóval kapcsolatos jogokra és kötelezettségekre,

o) az állami földtani feladatokat ellátó szerv vagy szervek és a bányafelügyelet vagy bányafelügyeleték kijelölésére,

p) a szolgáltatásra köteles földtani adatok körére és az adatszolgáltatás rendjére,

q) a 26/A. § (7) bekezdése szerinti pályázat tartalmi követelményeire,

r) a geotermikus védőidom meghatározására és kijelölésére,

s) a koncessziós pályázatra kijelölhető ásványi nyersanyag, geotermikus energia előfordulási területén, és az energetikai vagy ipari eredetű szén-dioxid tárolására alkalmas földtani szerkezet kialakítására alkalmas területen elvégzendő komplex érzékenységi és terhelhetőségi vizsgálat lefolytatására, valamint a vizsgálatban résztvevő hatóság közreműködésére,

t) a bányafelügyelet hatáskörébe tartozó egyes nyomástartó berendezések engedélyezésére és hatósági felügyeletére,

u) az energetikai és ipari eredetű szén-dioxid tárolására alkalmas földtani szerkezetek kutatására, tárolásra történő kialakítására, a tárolás engedélyezésére, az üzemeltetésre, az ellenőrzésre, a bezárásra és az azt követő időszak hatósági felügyeletére, a szállítóvezetékhez és a tárolókhoz való hozzáférésre, valamint a szén-dioxid szállítására és tárolására alkalmas létesítményekkel kapcsolatos, nemzetközi kötelezettségvállaláson alapuló, valamint az Európai Bizottság felé teljesítendő jelentéstételi és adatszolgáltatási kötelezettségre vonatkozó részletes szabályok rendeletben történő megállapítására.

(2) Felhatalmazást kap a miniszter

a) a műszaki biztonsági szempontból jelentős munkakörök betöltéséhez szükséges szakmai képzésre és gyakorlatra vonatkozó rendelkezéseknek,

b) egyes munkabiztonsági szaktevékenységnek minősülő feladatok ellátására jogosult személyek szakképzési követelményeinek,

c) a hites bányamérőre vonatkozó szabályoknak,

d) a bányatérképek méretarányának és tartalmi követelményeinek,

e) a bányászati hűségjuttalomra vonatkozó szabályoknak,

f) a polgári robbantási tevékenység műszaki-biztonsági követelményeit tartalmazó szabályzatnak,

g) a bányászok erkölcsi és anyagi megbecsülésére, így különösen a szakmai utánpótlásra, a hagyományörzésre és az egyéb sajátos juttatásokra vonatkozó rendelkezéseknek, a juttatások körének, jogosultjainak és mértékének, valamint

h) a bányászati és gázipari biztonsági szabályzatoknak, ezzel összefüggésben a súlyos üzemzavar körének,

i) az Európai Unió irányelveiben előírt, az ásványi nyersanyagkutatásról, feltárásról és termelésről szóló, valamint az ásványvagyon-gazdálkodással, továbbá a bányászati tevékenység során keletkező hulladékkal kapcsolatos jelentés elkészítésének, az Európai Bizottsághoz történő továbbítás és a közzététel rendjének,

j) az e törvény szerinti földtani szakértői tevékenység folytatásának részletes feltételei, az e tevékenységre jogosító engedély kiadásának rendje, a szakértők nyilvántartásának személyes adatot nem tartalmazó adattartalma, valamint a nyilvántartás vezetésére vonatkozó részletes eljárási szabályok, továbbá a szakértői tevékenységre jogszabályban vagy hatósági határozatban előírt kötelezettségek be nem tartásának esetén alkalmazandó jogkövetkezmények,

k) a bányászati és gázipari biztonságtechnikai és munkabiztonsági vizsgák tematikájára és rendjére vonatkozó szabályok,

l) a hites bányamérői tevékenység folytatásának részletes feltételei, az e tevékenységre jogosító engedély kiadásának rendje, a nyilvántartás személyes adatot nem tartalmazó adattartalma, valamint a nyilvántartás vezetésére vonatkozó részletes eljárási szabályok, továbbá a tevékenységre jogszabályban vagy hatósági határozatban előírt kötelezettségek be nem tartásának esetén alkalmazandó jogkövetkezmények,

m) a bányászati hulladékok kezelésére vonatkozó részletes szabályok rendeletben történő megállapítására.

(3) Felhatalmazást kap

a) a miniszter, hogy az adópolitikáért felelős miniszterrel egyetértésben a 43. § (9) bekezdésében megállapított felügyeleti díj fizetésének részletes szabályait, valamint az igazgatási szolgáltatási díjak körét, mértékét és a díjak beszedésének, kezelésének, nyilvántartásának szabályait rendeletben állapítsa meg,

b) a miniszter, hogy a nyomvonalas létesítmény, folyó, vízfolyás, tó, csatorna és építmény az engedélyes, illetőleg az elosztóvezeték tulajdonosa által, a vezetékjog alapján történő megközelítését, keresztezését a vízgazdálkodásért felelős miniszter és az elektronikus hírközlésért felelős miniszter egyetértésével kiadott rendeletben szabályozza.

(4) A miniszter a hatósági engedély alapján bányászati jogot gyakorló bányavállalkozóval a 26/A. § (5) bekezdése alapján szerződést köt.

(5) A miniszter - az adópolitikáért felelős miniszterrel egyetértésben - ásványvagyon-gazdálkodási vagy egyéb közérdekből a bányajáradék mértékét csökkentheti és a csökkentéssel kapcsolatos feltételekről - a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvény hatósági szerződésre vonatkozó rendelkezései szerint - a bányavállalkozóval szerződést köt.

50/B. § (1) A már megállapított külfejtéses bányaművelésre szolgáló bányatelek jogosultja e rendelkezés hatálybalépését követő két éven belül köteles a bányatelek még igénybe nem vett részére vonatkozóan ütemtervet készíteni, és azt a bányafelügyeletnek megküldeni. Az ütemtervnek tartalmaznia kell az egyes ingatlanok bányászati célra történő igénybevételeének módját és várható időbeli ütemezését. A bányafelügyelet az ütemtervet 30 napos határidő tűzésével, nyilatkozattételi felhívással megküldi az érintett ingatlanok tulajdonosai részére. Az ütemterv elfogadásáról a bányafelügyelet határozatban dönt. A bányafelügyelet az érintett ingatlantulajdonos ingatlanának használati, hasznosítási, illetve rendelkezési joga szempontjából lényeges, a várható igénybevételi időponttal kapcsolatos nyilatkozatát köteles a döntéshozatal előtt érdemben vizsgálni.

(2) Az e rendelkezés hatálybalépése előtt megállapított olyan bányatelek esetében, amelyre vonatkozóan a bányavállalkozó még nem rendelkezik környezetvédelmi, illetve amennyiben azt a külön jogszabály elrendeli, az egységes környezethasználati engedéllyel, a bányavállalkozó a feltárássra vagy kitermelésre szóló első műszaki üzemi tervét jóváhagyásra csak a bányatelekre vonatkozó jogerős környezetvédelmi, illetve amennyiben azt a külön jogszabály elrendeli, az egységes környezethasználati engedéllyel együtt nyújthatja be a bányafelügyelethez.

(3) E rendelkezés hatálybalépésekor a bányatelekre vonatkozóan a bányafelügyelet által jogerős határozatban már jóváhagyott tájrendezési műszaki tervet a műszaki üzemi terv elkészítésekor, illetve annak jóváhagyási eljárásában érvényesként figyelembe kell venni.

(4) Az e törvény 3. § (1) bekezdése szerint a bányavállalkozó tulajdonába került, föld alatti gáztárolóban lévő, ki nem termelt szénhidrogén állományba vételekor a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 50. §-ának (4) bekezdésében foglalt szabályokat kell alkalmazni. A 3. § (1) bekezdés alapján tulajdonba adott szénhidrogén árszabályozással elismert értéke és a tulajdonba adással összefüggésben a bányavállalkozó által fizetendő bányajáradék alapját képező érték az ásványi nyersanyagok értékének meghatározására vonatkozó külön jogszabály alapján meghatározott érték.

50/C. § (1) A 2004. január 1-jét megelőzően idegen ingatlanon megépült és üzembe helyezett földgázelosztó-vezetékek tekintetében, amennyiben azok elhelyezésére a szolgalmi jog alapítását követően, annak az ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzése nem történt meg, a bejegyzésre a bányafelügyelet gázelosztó-vezetékre kiadott jogerős és végrehajtható használatbavételi engedélye alapján kerülhet sor. Amennyiben a vezetékjog nem az egész földrészletet érinti, akkor a határozathoz mellékelni kell az ingatlan érintett részét ábrázoló, az ingatlanügyi hatóság által záradékolt változási vázrajzot is.

(2) A 2004. január 1-jét megelőzően idegen ingatlanon megépült és üzembe helyezett földgázelosztó-vezetékek tekintetében, amennyiben azok elhelyezésére a szolgalmi jog alapítása nem történt meg, vagy az (1) bekezdésben meghatározott használatbavételi engedély nem lelhető fel, a bányafelügyelet az érintett földgázelosztó-vezetékek tekintetében az engedélyes 2012. december 31. napjáig benyújtott kérelmére vezetékjogot állapít meg. A jogerős és végrehajtható határozattal a bányafelügyelet megkeresi az ingatlanügyi hatóságot a vezetékjog ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzése iránt.

(3) A 2004. január 1-je előtt idegen ingatlanon megépült és üzembe helyezett olyan gázelosztó-vezetékek tekintetében, amelyek korábban egybefüggő telephelyen belül csatlakozó-, illetve fogyasztói vezetékként működtek, és azok elhelyezésére vonatkozó szolgalmi jog alapítása nem történt meg, vagy a szolgalmi jogra vonatkozó engedély nem lelhető fel, vagy az ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzése nem történt meg, az engedélyes 2012. december 31. napjáig benyújtott kérelmére a bányafelügyelet az érintett vezetékek tekintetében vezetékjogot állapít meg. A jogerős és végrehajtható határozattal a bányafelügyelet megkeresi az ingatlanügyi hatóságot a vezetékjog ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzése iránt.

(4) A bányafelügyelet műszaki-biztonsági okokból jogosult a (3) bekezdésben meghatározott gázelosztó-vezetékek tekintetében átalakítási kötelezettséget előírni.

(5) A szolgalmi jog utólagos bejegyzése, vagy a vezetékjog utólagos megállapítása és bejegyzése az ingatlanl kapcsolatan többlet jogokat és kötelezettségeket nem keletkeztethet, így nem teremt jogalapot kártalanítási igény érvényesítésére sem.

50/D. § (1) 2004. január 1-je előtt idegen ingatlanon megépült és üzembe helyezett, az 50/C. § szabályozási körén kívüli, a törvény hatálya alá tartozó létesítmények tekintetében, amennyiben azok üzemeltetésére a szolgalmi jog alapítását követően, annak az ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzése nem történt meg, a bejegyzésre a bányafelügyelet által kiadott jogerős és végrehajtható használatbavételi engedély alapján kerülhet sor. Amennyiben a szolgalmi jog nem az egész földrészletet érinti, akkor a határozathoz mellékelni kell az ingatlan érintett részét ábrázoló, az ingatlanügyi hatóság által záradékolt változási vázrajzot is.

(2) 2004. január 1-je előtt idegen ingatlanon megépült és üzembe helyezett, az 50/C. § szabályozási körén kívüli, a törvény hatálya alá tartozó létesítmények tekintetében, amennyiben azok üzemeltetésére a szolgalmi jog alapítása nem történt meg, vagy az (1) bekezdésben meghatározott használatbavételi engedély nem lelhető fel, a fővárosi vagy megyei kormányhivatal az érintett létesítmények tekintetében a bányavállalkozó 2014. december 31. napjáig benyújtott kérelmére szolgalmi jogot állapít meg. A jogerős és végrehajtható határozattal a fővárosi vagy megyei kormányhivatal megkeresi az ingatlanügyi hatóságot a szolgalmi jog ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzése iránt.

(3) A szolgalmi jog utólagos bejegyzése az ingatlannal kapcsolatban többlet jogokat és kötelezettségeket nem keletkeztethet, így nem teremt jogalapot kártalanítási igény érvényesítésére sem.

51. § Ez a törvény a következő uniós jogi aktusoknak való megfelelést szolgálja:

a) az Európai Parlament és a Tanács 1994. május 30-i 94/22/EK irányelve a szénhidrogének kutatására, feltárására és kitermelésére vonatkozó engedélyek megadásának és felhasználásának feltételeiről;

b) az Európai Parlament és a Tanács 2003. június 26-i 2003/55/EK irányelve a földgáz belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 98/30/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről;

c) az Európai Parlament és a Tanács 2006. március 15-i 2006/21/EK irányelve az ásványi nyersanyag-kitermelő iparban keletkező hulladék kezeléséről és a 2004/35/EK irányelv módosításáról (3. cikk 3. és 8. pontja, 7. cikk, 11-12. cikk, 14. és 19. cikk), a törvény 1. §, 2. §, 16. §, 19. §, valamint a 41. § (1) bekezdés *d)* pontja, 43/B. § (6) bekezdés *e)* pontja, 44. § (1) bekezdés *n)* pontja, 49. § 43. pontja, 50/A. § (2) bekezdés *m)* pontja.